

**ПЕНЗИЈСКИ РЕЗЕРВНИ ФОНД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ А.Д. БАЊА ЛУКА**

Појединачни финансијски извјештаји и
финансијски извјештаји састављени по методу удјела
за годину која се завршила
31. децембра 2021. године и
Извјештај независног ревизора

Извјештај независног ревизора

Управи и власницима Пензијског резервног фонда Републике Српске а.д. Бања Лука

Мишљење

Обавили смо ревизију појединачних финансијских извјештаја и финансијских извјештаја састављених по методу удјела Пензијског резервног фонда Републике Српске а.д. Бања Лука („Фонд“) и његових придружених друштава („Група“), који обухватају појединачни биланс стања инвестиционог фонда и биланс стања састављен по методу удјела на дан 31. децембра 2021. године, појединачни биланс успјеха инвестиционог фонда и биланс успјеха састављен по методу удјела, појединачни извјештај о промјенама нето имовине инвестиционог фонда и извјештај о промјенама нето имовине састављен по методу удјела, појединачни биланс токова готовине инвестиционог фонда и биланс токова готовине састављен по методу удјела за тада завршену годину, те напомене уз појединачне финансијске извјештаје и финансијске извјештаје састављене по методу удјела, укључујући и преглед значајних рачуноводствених политика.

Према нашем мишљењу, приложени појединачни финансијски извјештаји и финансијски извјештаји састављени по методу удјела истинито и фер приказују финансијски положај Фонда и Групе на дан 31. децембра 2021. године, њихову финансијску успјешност и токове готовине за тада завршену годину у складу са законским рачуноводственим оквиром примјењивим за Пензијски резервни фонд Републике Српске а.д. Бања Лука.

Основа за мишљење

Обавили смо нашу ревизију у складу са Међународним ревизијским стандардима (MRevS). Наше одговорности према тим стандардима су подробније описане у нашем извјештају у одјељку о ревизоровим одговорностима за ревизију финансијских извјештаја. Независни смо од Фонда и Групе у складу са Кодексом етике за професионалне рачуновође Одбора за међународне стандарде етике за рачуновође (IESBA Кодексом) као и у складу са етичким захтјевима који су релевантни за нашу ревизију финансијских извјештаја у Републици Српској и испунили смо наше остале етичке одговорности у складу с тим захтјевима и IESBA Кодексом.

Вјерујемо да су ревизијски докази које смо добили довољни и примјерени да осигурају основу за наше мишљење.

Истицање питања

Скрећемо пажњу на напомену 2.2 уз појединачне финансијске извјештаје и финансијске извјештаје састављене по методу удјела у којој је објелодањено да је обрачун нето вриједности имовине Фонда и Групе извршен у складу са Уредбом о методологији за утврђивање нето вриједности имовине Акцијског фонда и Фонда за Реституцију Републике Српске („Службени гласник РС“, број 95/06, 2/07, 7/07 и 120/08), чије одредбе у одређеним сегментима одступају од захтјева Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске и релевантног оквира за инвестиционе фондове. Наше мишљење није модификовано у вези са наведеним питањем.

Извјештај независног ревизора (наставак)

Одговорност управе и оних који су задужени за управљање за појединачне финансијске извјештаје и финансијске извјештаје састављене по методу удјела

Управа је одговорна за састављање појединачних финансијских извјештаја и финансијских извјештаја састављених по методу удјела који даду истинит и фер приказ у складу са законским рачуноводственим оквиром примјењивим за Пензијски резервни фонд Републике Српске а.д. Бања Лука, и за оне интерне контроле за које управа одреди да су потребне за омогућавање састављања појединачних финансијских извјештаја и финансијских извјештаја састављених по методу удјела који су без значајног погрешног приказа услијед пријеваре или погрешке.

У састављању појединачних финансијских извјештаја и финансијских извјештаја састављених по методу удјела, управа је одговорна за процјењивање способности Фонда и Групе да настави с временски неограниченим пословањем, објављивање, ако је примјењиво, питања повезаних с временски неограниченим пословањем и коришћењем рачуноводствене основе утемељене на временској неограничености пословања, осим ако управа или намјерава ликвидирати Фонд или Групу или прекинути пословање или нема реалне алтернативе него да то учини.

Они који су задужени за управљање су одговорни за надзирање процеса финансијског извјештавања којег је установио Фонд и Група.

Одговорности ревизора за ревизију појединачних финансијских извјештаја и финансијских извјештаја састављених по методу удјела

Наши циљеви су стећи разумно увјерење о томе јесу ли појединачни финансијски извјештаји и финансијски извјештаји састављени по методу удјела као цјелина без значајног погрешног приказивања услијед пријеваре или погрешке и издати ревизорски извјештај који укључује наше мишљење. Разумно увјерење је висока разина увјерења, али није гаранција да ће ревизија обављена у складу с MRevS-има увијек открити значајно погрешно приказивање када оно постоји. Погрешни прикази могу настати услијед пријеваре или погрешке и сматрају се значајни ако се разумно може очекивати да, појединачно или скупа, утичу на економске одлуке корисника донијете на основи тих појединачних финансијских извјештаја и финансијских извјештаја састављених по методу удјела.

Као саставни дио ревизије у складу с MRevS-има, примјењујемо професионалне процјене и одржавамо професионални скептицизам током ревизије. Ми такођер :

- Препознајемо и процјењујемо ризике значајног погрешног приказа појединачних финансијских извјештаја и финансијских извјештаја састављених по методу удјела, због пријеваре или погрешке, обликујемо и обављамо ревизијске поступке као реакцију на те ризике и прибављамо ревизијске доказе који су dostatни и примјерени да осигурају основу за наше мишљење. Ризик неоткривања значајног погрешног приказа насталог услијед пријеваре је већи од ризика насталог услијед погрешке, јер пријевара може укључити тајне споразуме, кривотворење, намјерно испуштање, погрешно приказивање или заобилажење интерних контрола.
- Стичемо разумијевање интерних контрола релевантних за ревизију како бисмо обликовали ревизијске поступке који су примјерени у датим околностима, али не и за сврху изражавања мишљења о учинковитости интерних контрола Фонда и Групе.
- Оцјењујемо примјереност кориштених рачуноводствених политика и разумност рачуноводствених процјена и повезаних објава које је направила Управа.

Извјештај независног ревизора (наставак)

Одговорности ревизора за ревизију појединачних финансијских извјештаја и финансијских извјештаја састављених по методу удјела (наставак)

- Закључујемо о примјерености кориштене рачуноводствене основе утемељене на временској неограничености пословања коју користи управа и, темељено на прибављеним ревизијским доказима, закључујемо о томе постоји ли значајна неизвјесност у вези с догађајима или околностима који могу стварати значајну сумњу у способност Фонда и Групе да настави с временски неограниченим пословањем. Ако закључимо да постоји значајна неизвјесност, од нас се захтијева да скренемо пажњу у нашем ревизорском извјештају на повезане објаве у појединачним финансијским извјештајима и финансијским извјештајима састављеним по методу удјела или, ако такве објаве нису одговарајуће, да модифицирамо наше мишљење. Наши закључци се темеље на ревизијским доказима прибављеним све до датума нашег ревизорског извјештаја. Међутим, будући догађаји или увјети могу узроковати да Фонд и Група не буде у могућности наставити с временски неограниченим пословањем.
- Оцјењујемо цјелокупну презентацију, структуру и садржај појединачних финансијских извјештаја и финансијских извјештаја састављених по методу удјела, укључујући и објаве, као и одражавају ли појединачни финансијски извјештаји и финансијски извјештаји састављени по методу удјела трансакције и догађаје на којима су засновани на начин којим се постиже фер презентација.

Ми комуницирамо с онима који су задужени за управљање у вези с, између осталих питања, планираним дјелокругом и временским распоредом ревизије и важним ревизијским налазима, укључујући и у вези са значајним недостацима у интерним контролама који су откривени током наше ревизије.

Данијела Мирковић, прокуриста

6. април 2022. године

Ernst & Young d.o.o. Сарајево
Врбања 1
Сарајево
Босна и Херцеговина

Аднан Хајдаревић, лиценцирани ревизор

БИЛАНС УСПЈЕХА ИНВЕСТИЦИОНОГ ФОНДА

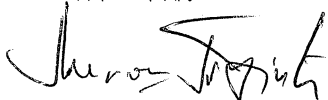
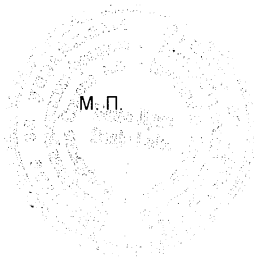
За годину која се завршила 31. децембра 2021. године (у ВАМ)

	Напомена	Појединачни финансијски извјештаји		Финансијски извјештаји методом удјела	
		2021.	2020.	2021.	2020.
РЕАЛИЗОВАНИ ПРИХОДИ					
Пословни приходи					
Приходи од дивиденди	5	8.181.168	6.275.072	8.181.168	6.275.072
Приходи од камата	6	3.551.147	3.872.290	3.551.147	3.872.290
Остали пословни приходи		534	1.519	534	1.519
		<u>11.732.849</u>	<u>10.148.881</u>	<u>11.732.849</u>	<u>10.148.881</u>
Реализовани добитак					
Реализовани добици по основу продаје хартија од вриједности	7	1.385.606	1.562.752	1.385.606	1.562.752
Реализовани добици по основу курсних разлика	7	50.685	44.302	50.685	44.302
Остали реализовани добици	7	11.114	-	11.114	-
		<u>1.447.405</u>	<u>1.607.054</u>	<u>1.447.405</u>	<u>1.607.054</u>
РЕАЛИЗОВАНИ РАСХОДИ					
Пословни расходи					
Накнада друштву за управљање	8	-918.113	-869.509	-918.113	-869.509
Трошкови куповине и продаје улагања		-38.626	-9.527	-38.626	-9.527
Расходи по основу камата		-4.939	-	-4.939	-
Накнада банци депозитару		-31.900	-34.779	-31.900	-34.779
Расходи по основу пореза		-50.348	-8.622	-50.348	-8.622
Остали пословни расходи	9	-266.568	-210.986	-266.568	-362.256
		<u>-1.310.494</u>	<u>-1.133.423</u>	<u>-1.310.494</u>	<u>-1.284.693</u>
Реализовани губитак					
Реализовани губици по основу продаје хартија од вриједности	7	-279.721	-47.198	-279.721	-47.198
Реализовани губици по основу курсних разлика	7	-93.237	-51.623	-93.237	-51.623
Остали реализовани губици	7	-1.087.444	-2.115.520	-1.102.679	-2.115.520
		<u>-1.460.402</u>	<u>-2.214.341</u>	<u>-1.475.637</u>	<u>-2.214.341</u>
		<u>10.409.358</u>	<u>8.408.171</u>	<u>10.394.123</u>	<u>8.256.901</u>
РЕАЛИЗОВАНИ ДОБИТАК					
Финансијски приходи и расходи					
Приходи од камата		13.021	17.580	13.021	17.580
Расходи по основу камата		-	-	-	-
		<u>10.422.379</u>	<u>8.425.751</u>	<u>10.407.144</u>	<u>8.274.481</u>
Реализовани добитак прије опорезивања					
Порески расход периода	10	-	-	-	-
		<u>10.422.379</u>	<u>8.425.751</u>	<u>10.407.144</u>	<u>8.274.481</u>
РЕАЛИЗОВАНИ ДОБИТАК ПОСЛИЈЕ ОПОРЕЗИВАЊА					
Обична зарада по акцији	20	0,0374	0,0302	0,0374	0,0297

Управа Друштва за управљање Пензијским резервним фондом а.д. Бања Лука („Друштво“) је саставила приложене појединачне финансијске извјештаје Фонда дана 18. фебруара 2022. године, а финансијске извјештаје састављене по методи удјела (у даљем тексту заједно: „финансијски извјештаји“) дана 10. марта 2022. године. Приложени финансијски извјештаји ће бити достављени Надзорном одбору Друштва на давање мишљења, а након тога и Скупштину Фонда на усвајање.

Потписао у име Фонда и Друштва:

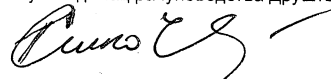
 Милош Грујић,
Директор Друштва

М. П.

Славко Нинковић

Руководилац рачуноводства Друштва

БИЛАНС СТАЊА ИНВЕСТИЦИОНОГ ФОНДА

На дан 31. децембра 2021. године (у ВАН)

	Напомена	Појединачни финансијски извјештаји		Финансијски извјештаји методом удјела	
		31. децембар 2021.	31. децембар 2020.	31. децембар 2021.	31. децембар 2020.
УКУПНА ИМОВИНА					
Готовина и готовински еквиваленти	11	8.564.945	7.787.574	8.564.945	7.787.574
Улагања фонда					
Финансијска средства расположива за продају	12	259.604.475	229.640.740	259.959.794	229.035.841
		<u>259.604.475</u>	<u>229.640.740</u>	<u>259.959.794</u>	<u>229.035.841</u>
Потраживања					
Потраживања по основу камата	13	1.988	7.712	1.988	7.712
Потраживања по основу дивиденди	14	2.598.523	2.221.948	2.598.523	2.221.948
Остала потраживања	15	27.969	42.069	27.969	42.069
Укупна потраживања		2.628.480	2.271.729	2.628.480	2.271.729
		<u>270.797.900</u>	<u>239.700.043</u>	<u>271.153.219</u>	<u>239.095.144</u>
Укупна имовина					
		<u>270.797.900</u>	<u>239.700.043</u>	<u>271.153.219</u>	<u>239.095.144</u>
ОБАВЕЗЕ					
Обавезе по основу трошкова пословања	16	-17.373	-16.010	-17.373	-16.010
Обавезе према друштву за управљање	17	-1.259.415	-861.301	-1.259.415	-861.301
		<u>-1.276.788</u>	<u>-877.311</u>	<u>-1.276.788</u>	<u>-877.311</u>
Пасивна временска разграничења	18	-16.892	-28.006	-16.892	-28.006
Укупне обавезе		-1.293.680	-905.317	-1.293.680	-905.317
		<u>-1.293.680</u>	<u>-905.317</u>	<u>-1.293.680</u>	<u>-905.317</u>
Нето имовина фонда		269.504.220	238.794.726	269.859.539	238.189.827
		<u>269.504.220</u>	<u>238.794.726</u>	<u>269.859.539</u>	<u>238.189.827</u>
Капитал					
Акцијски капитал	19	278.608.989	278.608.988	278.608.989	278.608.988
Ревалоризационе резерве по основу финансијских средстава расположивих за продају		-31.651.759	-57.021.345	-30.676.305	-57.021.344
Резерве из добити		5.202.270	4.570.340	5.202.270	4.570.340
Нераспоређени добитак претходних година		6.922.341	4.210.992	6.317.441	3.757.363
Добитак текућег периода		10.422.379	8.425.751	10.407.144	8.274.481
Укупно капитал		269.504.220	238.794.726	269.859.539	238.189.827
		<u>269.504.220</u>	<u>238.794.726</u>	<u>269.859.539</u>	<u>238.189.827</u>
Број емитованих акција		278.608.989	278.608.988	278.608.989	278.608.988
Нето имовина по акцији	19	0,97	0,86	0,97	0,85
		<u>0,97</u>	<u>0,86</u>	<u>0,97</u>	<u>0,85</u>

Напомене на наредним странама чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОМЈЕНАМА НЕТО ИМОВИНЕ ИНВЕСТИЦИОНОГ ФОНДА

За годину која се завршила 31. децембра 2021. године (у ВАРМ)

	Појединачни финансијски извјештаји		Финансијски извјештаји методом удјела	
	31. децембар 2021.	31. децембар 2020.	31. децембар 2021.	31. децембар 2020.
Повећање нето имовине од пословања фонда	35.791.964	11.188.314	36.752.183	11.037.045
Реализовани добитак од улагања	10.422.379	8.425.751	10.407.144	8.274.481
Ревалоризационе резерве по основу финансијских улагања расположивих за продају	25.369.585	2.762.563	26.407.039	2.762.564
Повећање нето имовине по основу трансакција са акцијама фонда				
Повећање по основу издатих акција фонда	-	-	-	-
Објављене дивиденде и други видови расподјеле добитка и покриће губитка	-5.082.471	-5.170.427	-5.082.471	-5.170.427
<i>Укупно повећање нето имовине фонда</i>	30.709.493	6.017.887	31.669.712	5.866.618
Нето имовина				
На почетку периода	238.794.726	232.776.839	238.189.827	232.323.209
На крају периода	269.504.220	238.794.726	238.189.827	238.189.827
Број акција фонда у периоду:				
Број акција на почетку периода	278.608.988	278.608.988	278.608.988	278.608.988
Издате акције у току периода	1	-	1	-
Број акција на крају периода	278.608.989	278.608.988	278.608.989	278.608.988

Напомене на наредним странама чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

БИЛАНС ТОКОВА ГОТОВИНЕ ИНВЕСТИЦИОНГ ФОНДА

За годину која се завршила 31. децембра 2021. године (у ВАН)

	Појединачни финансијски извјештаји		Финансијски извјештаји методом удјела	
	2021.	2020.	2021.	2020.
Токови готовине из пословних активности				
Прилив по основу продаје улагања	10.852.209	5.308.677	10.852.209	5.308.677
Приливи по основу дивиденди	7.756.102	4.096.833	7.756.102	4.096.833
Приливи по основу камата	2.577.815	2.639.042	2.577.815	2.639.042
Остали приливи од оперативних активности	10.086.560	6.804.420	10.086.560	6.804.420
Одливи по основу улагања у ХОВ	-24.704.125	-9.394.191	-24.704.125	-9.394.191
Одливи по основу осталих улагања (орочени депозити)	-	-	-	-
Одливи по основу накнада за управљање	-520.000	-730.000	-520.000	-730.000
Одливи по основу куповине и продаје ХОВ	-38.646	-4.916	-38.646	-4.916
Одливи по основу накнада екстерном ревизору	-7.315	-2.071	-7.315	-2.071
Одливи по основу трошкова банке депозитара	-34.800	-34.779	-34.800	-34.779
Одливи по основу осталих расхода из оперативних активности	-62.712	-10.674	-62.712	-10.674
Одливи по основу осталих расхода	-17.260	-48.315	-17.260	-48.315
<i>Нето прилив/(одлив) готовине из пословних активности</i>	5.887.828	8.624.026	5.887.828	8.624.026
Токови готовине из активности финансирања				
Одлив по основу дивиденди	-5.082.471	-5.170.427	-5.082.471	-5.170.427
<i>Нето одлив готовине из активности финансирања</i>	-5.082.471	-5.170.427	-5.082.471	-5.170.427
Нето прилив/(одлив) готовине	805.357	3.453.599	805.357	3.453.599
Готовина и готовински еквиваленти на почетку периода	7.787.574	4.341.296	7.787.574	4.341.296
Позитивне курсне разлике	30.275	44.302	30.275	44.302
Негативне курсне разлике	-58.261	-51.623	-58.261	-51.623
Готовина и готовински еквиваленти на крају периода	8.564.945	7.787.574	8.564.945	7.787.574

Напомене на наредним странама чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

1. ОСНИВАЊЕ И ДЈЕЛАТНОСТ

Пензијски резервни фонд Републике Српске а.д., Бања Лука (у даљем тексту: "Фонд" или "ПРЕФ") основан је у складу са Законом о Пензијском резервном фонду Републике Српске (Службени гласник РС, број 73/08, 50/10, 102/12, 20/18 и 111/21, "Закон"), а на основу Одлуке о оснивању ПРЕФ-а од 15. јуна 2010. године од стране оснивача - Фонд за пензијско и инвалидско осигурање Републике Српске ("Фонд ПИО").

ПРЕФ је основан и регистрован дана 20. јануара 2011. године, као затворени инвестициони фонд, са вриједношћу основног капитала у износу од 274.812.575 ВАМ. Фонд ПИО је пренио ПРЕФ-у право управљања на свим акцијама из свог портфеља, и то акцијама у 773 предузећа, којима је претходно управљао Фонд ПИО. Комисија за хартије од вриједности Републике Српске (у даљем тексту: „Комисија“) је дана 7. фебруара 2011. године донијела Рјешење о регистрацији ПРЕФ-а у Регистар емитената код Комисије.

Основни циљ оснивања ПРЕФ-а је пружање подршке дугорочној финансијској одрживости обавезног пензијског осигурања у Републици Српској. Регистрована дјелатност ПРЕФ-а је остало финансијско посредовање, а ПРЕФ се бави улагањем у хартије од вриједности и другу имовину у складу са Законом, уз уважавање начела сигурности, профитабилности, ликвидности и дисперзије ризика, а ради увећања имовине ПРЕФ-а.

Послове депозитара у име и за рачун ПРЕФ-а, обавља Централни регистар хартија од вриједности а.д., Бања Лука (у даљем тексту: "Централни регистар").

На дан 31. децембра 2021. године, ПРЕФ није имао запослених радника, а послове управљања ПРЕФ-ом врши Друштво за управљање Пензијским резервним фондом Републике Српске а.д., Бања Лука (у даљем тексту: „Друштво“), у складу са чланом 23. Закона. Сједиште ПРЕФ-а је у Улици Бана Милосављевића број 8, Бања Лука. Орган који управља ПРЕФ-ом је Скупштина, а функцију Скупштине ПРЕФ-а врши Управни одбор Фонда ПИО.

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЈЕШТАЈА И РАЧУНОВОДСТВЕНИ МЕТОД

2.1 Основе за састављање и презентацију финансијских извјештаја

Приложени финансијски извјештаји представљају годишње финансијске извјештаје Пензијског резервног фонда Републике Српске а.д., Бања Лука, и састављени су у складу са рачуноводственим прописима Републике Српске.

2.2 Основе вредновања и састављања финансијских извјештаја

Финансијски извјештаји су припремљени по начелу набавне вриједности (историјског трошка), изузев за одређене финансијске инструменте који су презентовани по фер вриједности на крају сваког извјештајног периода, као што је детаљније објашњено у рачуноводственим политикама у наставку.

Обзиром да Фонд има улагање у придружено друштво, исто треба да буде приказано по методу удјела у консолидованим финансијским извјештајима те у складу са захтјевима рачуноводственог оквира за вредновање финансијских инструмената у појединачним финансијским извјештајима. Финансијски извјештаји припремљени по методи удјела представљају финансијске извјештаје по MSFI 10 али су именовани као финансијски извјештаји по методу удјела како би јасније представили једину разлику у односу на појединачне финансијске извјештаје.

Историјски трошак је генерално заснован на фер вриједности накнаде плаћене у замјену за робу и услуге.

Фер вриједност је цијена коју би примили од продаје имовине или платили за пренос обавеза у уобичајеној трансакцији између тржишних учесника на дан вредновања, без обзира да ли је та цијена директно провјерљива или процијењена коришћењем других техника вредновања. Приликом процијењивања фер вриједности имовине или обавеза, Друштво узима у обзир оне карактеристике имовине или обавеза које би узели обзир и други учесници на тржишту приликом одређивања цијене имовине или обавеза на датум вредновања.

Чланом 42. Закона је дефинисано да се финансијски извјештаји Фонда састављају у складу са рачуноводственим прописима и прописима Комисије за хартије од вриједности а.д., Бања Лука који се односе на инвестиционе фондове у Републици Српској.

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЈЕШТАЈА И РАЧУНОВОДСТВЕНИ МЕТОД *(наставак)*

2.2 Основе вредновања и састављања финансијских извјештаја *(наставак)*

У складу са наведеним, финансијски извјештаји Фонда за годину која се завршава 31. децембра 2021. године су приказани у складу са Правилником о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за инвестиционе фондове ("Службени гласник РС", број 106/15 и 105/17) и Правилником о садржини и форми финансијских извјештаја за инвестиционе фондове ("Службени гласник РС", број 63/16 и 115/17), а који укључују сљедеће финансијске извјештаје:

1. Биланс стања фонда – Извјештај о финансијском положају;
2. Биланс успјеха фонда - Извјештај о укупном резултату у периоду;
3. Извјештај о промјенама нето имовине фонда;
4. Биланс токова готовине - Извјештај о токовима готовине фонда;
5. Извјештај о финансијским показатељима по удјелу или акцији фонда;
6. Извјештај о структури улагања фонда;
7. Извјештај о структури улагања фонда по врстама имовине;
8. Структура обавеза фонда по врстама инструмената;
9. Извјештај о реализованим добицима (губицима) фонда;
10. Извјештај о нереализованим добицима (губицима) фонда, и
11. Извјештај о трансакцијама са повезаним лицима.

Обрачун нето вриједности имовине Фонда је дефинисан чланом 42. став 2. Закона, по којем се наведени обрачун врши у складу са Уредбом о методологији за утврђивање нето вриједности имовине Акцијског фонда и Фонда за реституцију Републике Српске ("Службени гласник РС", број 95/06, 2/07, 7/07 и 120/08, у даљем тексту: "Уредба"), а чије одредбе у одређеним сегментима одступају од захтјева Међународног рачуноводственог стандарда (IAS) 39 "Финансијски инструменти: Признавање и одмјеравање".

- Улагања у акције која не задовољавају услове да буду вреднована на основу службеног курса на званичном тржишту се вреднују по нижој од набавне вриједности и кориговане књиговодствене вриједности. Наведено вредновање улагања фонда по номиналној вриједности одступа од захтјева IAS 39 „финансијски инструменти: Признавање и одмјеравање“, по којем се захтијева вредновање улагања по фер вриједности.
- Остала улагања фонда, која се односе на вриједност улагања у предузећима која нису конституисана у складу са Законом о привредним друштвима или Законом о јавним предузећима (напомена 12), вреднована су по номиналној вриједности улагања у наведеним предузећима, у складу са Уредбом. Наведено вредновање улагања фонда по номиналној вриједности одступа од захтјева IAS 39 „финансијски инструменти: Признавање и одмјеравање“, по којем се захтијева вредновање улагања по фер вриједности.
- Улагања у акције које се не сврставају у претходно наведене категорије вреднују се по нижој, набавној или коригованој књиговодственој вриједности. Коригована књиговодствена вриједност представља однос вриједности капитала (пословна актива умањена за укупне обавезе и резервисања по посљедњем годишњем извјештају емитента) и броја акција у оптицају на дан састављања извјештаја емитента, коригован просјечним дисконтним фактором оствареним на слободном берзанском тржишту у посљедњих 12 мјесеци од дана израчунавања нето вриједности имовине Фонда. Просјечан дисконтни фактор израчунава се као однос укупне тржишне вриједности слободног берзанског тржишта (сума производа просјечне пондерисане цијене акција и укупног броја акција у оптицају предузећа чијим акцијама се трговало на слободном берзанском тржишту у поменутом периоду) и укупне књиговодствене вриједности свих акција прометованих на слободном берзанском тржишту у поменутом периоду. Наведено вредновање улагања фонда по номиналној вриједности одступа од захтјева IAS 39 „финансијски инструменти: Признавање и одмјеравање“, по којем се захтијева вредновање улагања по фер вриједности
- Обвезнице коју су класификоване као финансијска имовна која се држи до доспијећа су вредноване по неотплаћеној номиналној вриједности, помноженој берзанским курсом или курсом других уређених јавних тржишта на дан обрачуна, уз приписивање припадајуће камате. Такођер, обвезнице којима се не тргује на берзи или другим уређеним јавним тржиштима, вредноване су по нижој од набавне и неотплаћене номиналне вриједности, уз приписивање припадајуће камате. Наведено вредновање одступа од захтјева IAS 39 „финансијски инструменти: Признавање и одмјеравање“, по којем се захтијева вредновање финансијске имовине која се држи до доспијећа по амортизованој вриједности, коришћењем метода ефективне каматне стопе.

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЈЕШТАЈА И РАЧУНОВОДСТВЕНИ МЕТОД *(наставак)*

2.2 Основе вредновања и састављања финансијских извјештаја *(наставак)*

- Такође, у складу са Правилником о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за инвестиционе фондове („Службени гласник РС, број 106/15, 105/17), евидентирање нереализованих добитака и губитака насталих по основу промјене фер вриједности финансијских средстава класификованих као „финансијска средства по фер вриједности кроз биланс успјеха“ признаје се директно у оквиру капитала, а не у оквиру рачуна добитка или губитка периода, како то захтијева по IAS 39 „ финансијски инструменти: Признавање и одмјеравање“.

Фонд је приликом састављања биланса токова готовине за пословну 2021. годину користио директни метод извјештавања о токовима готовине. У обрасцу Извјештаја о реализованим добицима/(губицима) инвестиционог фонда приказују се реализовани добили или губици у нето износу. У билансу успјеха инвестиционог фонда се реализовани добици/(губици) исказују у бруто износу, а у складу са одредбама Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за инвестиционе фондове („Службени гласника РС“, број 106/15, 105/17).

Фонд је у састављању ових финансијских извјештаја примјењивао рачуноводствене политике образложене у напомени 3 уз финансијске извјештаје, које су засноване на рачуноводственим и пореским прописима Републике Српске.

Надаље, када су у питању трајна умањења, односно признавања негативних ревалоризационих резерви кроз биланс успјеха управа Друштва се држи основног смјера IAS 39, у мјери колико дозвољава локална регулатива. Умањење се формира на основу процјене Управе, а која се темељи на објективним и доступним подацима (што је документовано дописима стечајних управника, базом података Централне банке БиХ о блокираним рачунима предузећа, и друго). У случају када Управа на основу проведених анализа утврди да негативне ревалоризационе резерве задовољавају услове трајног умањења, у том случају се врши рекласификација таквих резерви у биланс успјеха. Ипак, сами услови преноса ових резерви нису у потпуности усклађени са захтјевима IAS 39, тако да наведено није у потпуности усклађено са овим стандардом.

Улагање у придружено друштво и финансијски извјештаји састављени методом удјела

Придружено друштво је друштво у којем Фонд има значајан утицај. Значајан утицај је моћ учествовања у одлучивању придруженог ентитета по питању финансијских и оперативних одлука и политика, али није контрола или заједничка контрола над тим пословним политикама и одлукама.

Резултати придруженог ентитета су укључени у приложене финансијске извјештаје састављене по методи удјела. Према методи удјела, улагање се почетно признаје по набавној вриједности (висини инвестиције), а затим се, након датума стицања, књиговодствена вриједност повећава или смањује да би се признао удио Фонда у добитку или губитку придруженог друштва. Удио Фонда у добитку или губитку придруженог друштва у који се инвестира, признаје се у добитку или губитку Фонда. Када удио Фонда у губицима придруженог друштва премаши учешће у капиталу Фонда у датом лицу (што укључује било какве дугорочне интересе који, у суштини, чине дио нето улагања Фонда у дато придружено друштво), Фонд престаје да признаје свој удио у будућим губицима. Додатни губици се признају само у мјери у којој је Фонд стекао законску или стварну обавезу или вршио исплату у име придруженог друштва.

Захтјеви IAS 36 користе се у одређивању да ли је потребно признати губитак по основу обезвређења (импаритетни губитак) улагања Фонда у придружено друштво. Када је потребно, укупна књиговодствена вриједност улагања тестира се на обезвређење у складу са IAS 36 “Обезвређење средстава”, као јединствено средство, и пореди се његова наплата вриједност (која представља употребну вриједност или фер вриједност умањену за трошкове продаје, која год од ове двије вриједности је виша) са његовом књиговодственом вриједношћу. Признати износ импаритетног губитка улази у књиговодствену вриједност улагања. Укидање неког износа импаритетног губитка признаје се у складу са IAS 36 у мјери у којој се наплативи износ инвестиције касније повећава.

2.3 Функционална валута и валута презентација

Износи у финансијским извјештајима у прилогу су изражени у Конвертибилним маркама (BAM). Конвертибилна марка представља званичну извјештајну валуту у Републици Српској и Босни и Херцеговини.

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЈЕШТАЈА И РАЧУНОВОДСТВЕНИ МЕТОД (наставак)

2.4 Утицај и примјена нових и ревидираних Међународних стандарда за финансијско извјештавање ("IFRS") и Међународних рачуноводствених стандарда ("IAS")

Приложени финансијски извјештаји састављени су уз примјену Међународних рачуноводствених стандарда ("IAS"), односно Међународних стандарда финансијског извјештавања ("IFRS", у даљем тексту заједно: "Стандарди"), који су били у примјени на дан 31. децембар 2020. године и на њима заснованим прописима о рачуноводству Републике Српске.

Наиме, на основу одредби Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске ("Службени гласник РС", број 94/15), сва правна лица са сједиштем у Републици Српској су у обавези да у потпуности примјењују IAS, односно IFRS, као и Међународни стандард финансијског извјештавања за мале и средње ентитете ("IFRS for SMEs"), Међународне рачуноводствене стандарде за јавни сектор ("IPSAS"), Међународне стандарде вредновања ("IVS"), Међународне стандарде за професионалну праксу интерне ревизије, Концептуални оквир за финансијско извјештавање, Кодекс етике за професионалне рачуновође и пратећа упутства, објашњења и смјернице које доноси Одбор за међународне рачуноводствене стандарде ("IASB") и сва пратећа упутства, објашњења и смјернице које доноси Међународна федерација рачуновођа ("IFAC").

У складу са Законом о рачуноводству и ревизији Републике Српске ("Службени гласник РС", број 94/15), који је важио до 31. децембра 2021. године, дана 9. новембра 2020. године Управни одбор Савеза рачуновођа и ревизора Републике Српске ("Савез РР РС") је донио "Одлуку о утврђивању и објављивању превода Међународних стандарда финансијског извјештавања (IFRS) из 2019. године". Наведеном Одлуком, утврђују се и објављују преводи Стандарда и тумачења, издатих од стране Одбора за међународне рачуноводствене стандарде до 31. децембра 2019. године, који су објављени на интернет страници Савеза РР РС, а који се почињу примјењивати у Републици Српској за финансијске извјештаје који се састављају на дан 31. децембра 2021. године. Руководство Друштва анализира промјене у важећим Стандардима и тумачењима, као и новоусвојене Стандарде и тумачења издата након 31. децембра 2019. године, и након установљавања Стандарда и тумачења који су релевантни за Друштво, има намјеру да исте примјени у састављању финансијских извјештаја након што они буду званично преведени и објављени у Републици Српској.

Нови Стандарди и измјене постојећих Стандарда који су примјени у текућем периоду:

- IFRS 16 "Закупи" (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2019. године) – стандард је објављен у Републици Српској и биће у примјени од 1. јануара 2021. године,

Руководство је утврдило и предвиђа да усвајање ових нових Стандарда и измјена постојећих Стандарда нема и неће имати материјалан утицај на финансијске извјештаје Фонда у периоду иницијалне примјене, изузев код примјене IFRS 9 "Финансијски инструменти" који могу имати значајан утицај код нове класификације и вредновања финансијских инструмената, уколико дође до измјене локалне регулативе која се односи на вредновање и класификацију имовине.

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА

3.1 Реализовани приходи

Реализовани приходи обухватају приходе од дивиденди од домаћих емитената, приходе од камата на хартије од вриједности ("ХоВ") које су расположиве за продају (обвезнице) и реализоване добитке од улагања.

Приходи од дивиденди од домаћих и страних емитената се евидентирају у тренутку када Фонд оствари право на дивиденду (у новцу).

Приходи од камата и амортизација премије (дисконта) по основу ХоВ које су расположиве за продају се евидентирају у складу са методом ефективне каматне стопе.

Реализовани добици и губици од улагања се обрачунавају као разлика остварене продајне и набавне, односно књиговодствене вриједности акција, и евидентирају се у оквиру извјештаја о укупном резултату(биланс успеха) као нето реализовани добитак/(губитак) од трансакција са улагањима.

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.2 Реализовани расходи

Реализовани расходи се евидентирају у тренутку њиховог настанка. Пословне расходе Фонда чине: накнада Друштву по основу провизије за управљање Фондом, накнаде депозитару, накнаде Централном регистру, трошкови куповине и продаје улагања Фонда, као и остали пословни расходи.

Накнада Друштву за управљање Фондом

Расходи по основу накнаде Друштву за управљање Фондом се евидентирају на терет периода на који се односе, и то у висини износа обрачунатог од стране Друштва, у складу са Одлуком Владе Републике Српске о накнади за управљање и трошковима пословања. Првобитном одлуком од 23. децембра 2010. године дефинисано је да годишња накнада за управљање Фондом износи 0,2% просјечне нето годишње вриједности имовине Фонда у текућој имовини. Одлуком Владе Републике Српске ("Службени гласник РС", број 53/18) накнаде за управљање Фондом износи 0,42% просјечне годишње нето вриједности имовине Фонда у текућој години, а из које се искључује вриједност улагања у некорпоративована предузећа.

Накнада депозитару

Накнада депозитару се односи на трошкове Фонда настале по основу уговора са Централним регистром хартија од вриједности а.д., Бања Лука који за Фонд обавља послове депозитара, регистрације хартија од вриједности, контролише и потврђује обрачун нето вриједности имовине Фонда, врши исплату дивиденде Фонду и друге послове у вези са хартијама од вриједности, а у складу са важећим законским прописима и правилима пословања Централног регистра. Наведени трошкови се евидентирају у стварно насталом износу на терет периода на који се и односе.

Трошкови куповине и продаје улагања Фонда

Трошкови куповине и продаје улагања се односе на трошкове по основу уговорене провизије берзанском посреднику. Провизија берзанском посреднику представља уговорени проценат вриједности извршене трансакције куповине и продаје хартија од вриједности, са урачунатим трошковима трансакције, накнадом Бањалучкој берзи и Централном регистру, као и трошковима платног промета. Трошкови се евидентирају у моменту пријема обрачуна берзанског посредника о извршеној трговини у стварно насталом износу.

3.3 Остали приходи и расходи

Остали приходи и расходи се књиже по начелу узрочности, у моменту њиховог настанка. Исказани су по фактурној вриједности, умањеној за дате (примљене) попусте.

3.4 Утврђивање нето вриједности имовине

Нето вриједност имовине Фонда је вриједност имовине Фонда (улагања увећана за краткорочну имовину) умањена за обавезе. Нето вриједност имовине по акцији Фонда је нето вриједност имовине Фонда сразмјерно распоређена на сваку емитовану акцију Фонда у тренутку обрачуна нето вриједности имовине Фонда.

3.5 Финансијска имовина

Сва финансијска имовина се признаје, односно престаје се признавати на датум трговања када је купопродаја финансијског средства дефинисана уговореним датумом испоруке финансијског средства у роковима утврђеним према конвенцијама на предметном тржишту, и иницијално је мјерена по фер вриједности, укључујући трансакционе трошкове. Финансијска имовина је класификована у сљедеће категорије: финансијска имовина "по фер вриједности кроз биланс успеха", финансијска имовина "расположива за продају", финансијска имовина "у посједу до доспијећа", те "дати кредити и потраживања". Класификација зависи од природе и сврхе финансијске имовине, и одређена је у тренутку иницијалног признавања.

Метода ефективне каматне стопе

Метода ефективне каматне стопе је метода обрачуна амортизованог трошка финансијске имовине и распоређивања прихода од камата током одређеног периода. Ефективна каматна стопа је каматна стопа која тачно дисконтује будућа новчана примања кроз очекивани вијек трајања финансијске имовине, или гдје је то могуће, краћег периода.

3 ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА *(наставак)*

3.5 Финансијска имовина *(наставак)*

Метода ефективне каматне стопе (наставак)

Приходи се признају на бази ефективне камате стопе за дужничке инструменте, изузев за оне који су исказани по фер вриједности.

Финансијска средства расположива за продају

Финансијска средства расположива за продају су недеривативна финансијска средства која су назначена као расположива за продају и нису класификована као "дати кредити и потраживања", финансијска имовина "у посједу до доспијећа" или финансијска средства назначена "по фер вриједности кроз биланс успјеха".

Улагања Фонда у хартије од вриједности "расположиве за продају" се састоје од улагања Фонда у акције и удјеле добијене у складу са Законом и Одлуком о оснивању ПРЕФ-а, акције и удјеле предузећа, банака и осигуравајућих друштава стечених куповином на слободном берзанском тржишту, као и државни капитал у предузећима која нису конституисана у складу са Законом о привредним друштвима, односно Закона о јавним предузећима. Поред наведеног, ПРЕФ је и све обвезнице из свог портфела класификовао као финансијска средства расположива за продају, а не као финансијску имовину "у посједу до доспијећа".

У складу са Законом и Измјенама, на улагања имовине ПРЕФ-а примјењују се сљедећа ограничења:

- а) изложеност Резервног фонда према једном лицу или групи повезаних лица не може да прелази 25% нето вриједности имовине Резервног фонда,
- б) збир свих великих изложености Резервног фонда не може да прелази 50% нето вриједности имовине фонда,
- в) улагањем имовине не може се стицати више од 50% власничког учешћа емитента, осим уколико Резервни фонд оснива друштво за управљање, пензијски или други инвестициони фонд у облику затвореног акционарског друштва,
- г) улагањем имовине у корпоративне дужничке хартије од вриједности једног емитента из члана 13. став 1. тачка њ) не може се стицати више од 50% одобрене вриједности емисије дужничких хартија од вриједности једног емитента, при чему улагање мора бити обезбијеђено првокласним или квалитетним колатералом,
- д) до 15% нето вриједности имовине може се уложити у новчане депозите код банака и сертификате о депозиту које емитују банке, с тим да се у новчане депозите код једне банке и сертификате о депозиту које емитује једна банка може уложити до 5% нето вриједности имовине,
- ђ) до 20% нето вриједности имовине може се улагати у хартије од вриједности емитената чије је сједиште изван БиХ,
- е) до 20% нето вриједности имовине може се улагати у удјеле отворених инвестиционих фондова, до 10% у институције колективног улагања које нису отворени инвестициони фондови, с тим да Резервни фонд не може стећи више од 25% акција или удјела једног инвестиционог фонда,
- ж) опцијски и термински послови и други финансијски деривати могу се користити само у сврху заштите од ризика и укупна изложеност према тим инструментима не може бити већа од 5% нето вриједности имовине, и
- з) до 2% нето вриједности имовине може се улагати у хартије од вриједности емитента из члана 13. тачка (г) овог закона, и
- и) велика изложеност Резервног фонда по заједничком улагању не може да прелази 5% нето вриједности имовине.
- г) улагањем имовине у корпоративне дужничке хартије од вриједности једног емитента из члана 13. став 1. тачка њ) не може се стицати више од 50% одобрене вриједности емисије дужничких хартија од вриједности једног емитента, при чему улагање мора бити обезбијеђено одговарајућим квалитетно наплативим колатералом
- ђ) до 35% нето вриједности имовине може се улагати у хартије од вриједности емитената чије је сједиште изван БиХ.

Улагања Фонда су вреднована у складу са Уредбом о методологији за утврђивање нето вриједности имовине Акцијског фонда и Фонда за реституцију Републике Српске ("Службени гласник РС", број 95/06, 2/07, 7/07 и 120/08, у даљем тексту: "Уредба").

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (*наставак*)

3.5. Финансијска имовина (*наставак*)

Утврђивање вриједности имовине Фонда врши се за сваки облик имовине појединачно, по врсти, емитентима и класама. Улагања у акције вреднују се на сљедећи начин:

- по посљедњем службеном курсу за акције уврштене на берзанску котацију;
- по просјечној тржишној цијени за акције којима се тргује на берзи методом континуираног трговања. Просјечна тржишна цијена се израчунава као пондерисана аритметичка цијена свих закључених трансакција том акцијом, обављених у мјесецу за који се врши израчунавање нето вриједности имовине;
- по просјечној тржишној цијени за акције чији обим промета у периоду за који се врши израчунавање нето вриједности имовине износи најмање 1% од укупног броја тих акција у оптицају (број емитованих акција умањен за број сопствених акција у посједу емитента), укључујући и пријављене блок послове. Тржишна цијена се израчунава као пондерисана аритметичка цијена свих закључених трансакција том акцијом обављених у мјесецу за који се врши израчунавање нето вриједности имовине;
- по нижој, набавној или коригованој књиговодственој вриједности, за улагања у акције које се не сврставају у претходно наведене категорије. Коригована књиговодствена вриједност представља однос вриједности капитала (пословна актива умањена за укупне обавезе и резервисања по посљедњем годишњем извјештају емитента) и броја акција у оптицају на дан састављања извјештаја емитента, коригован просјечним дисконтним фактором оствареним на слободном берзанском тржишту у посљедњих 12 мјесеци од дана израчунавања нето вриједности имовине Фонда. Просјечан дисконтни фактор израчунава се као однос укупне тржишне вриједности слободног берзанског тржишта (сума производа просјечне пондерисане цијене акција и укупног броја акција у оптицају предузећа чијим акцијама се трговало на слободном берзанском тржишту у поменутом периоду) и укупне књиговодствене вриједности свих акција прометованих на слободном берзанском тржишту у поменутом периоду;
- по номиналној вриједности улагања Фонда у основном капиталу предузећа која се нису конституисала у складу са Законом о привредним друштвима или Законом о јавним предузећима;
- вриједност је нула уколико се ради о акцијама предузећа и државном капиталу у предузећима која се нису конституисала у складу са Законом о привредним друштвима или Законом о јавним предузећима над којима је покренут поступак стечаја или ликвидације.

Уколико процес регистрације набављених хартија од вриједности расположивих за продају код Централног регистра, до дана састављања финансијских извјештаја, није окончан, вриједност улагања (утврђена на претходно објашњен начин) се обухвата у оквиру активних временских разграничења.

Добитак или губитак од финансијског средства класификованог као "расположив за продају", који се јавља као посљедица промјене фер вриједности финансијског средства, се признаје директно у капитал, у оквиру позиције "Ревалоризационе резерве по основу финансијских средстава расположивих за продају", док финансијско средство не престане да се признаје, када ће акумулирани добитак или губитак претходно признат у капиталу бити признат у оквиру биланса успјеха.

Улагања Фонда у власничке хартије које котирају на страним тржиштима (ЕУ, ОЕЦД, ЦЕФТ-а), утврђују се на основу берзанског курса хартије, оствареног на дан извјештавања (затварајућа цијена хартије посљедњег радног дана у мјесецу), у складу са Уредбом. Све позиције средстава и обавеза у страним средствима плаћања су прерачуната у њихову противвриједност у БАМ по званичном курсу важећем на дан биланса стања. Пословне промјене у страним средствима плаћања током године прерачунавају се у Конвертибилне марке по званичном курсу важећем на дан сваке промјене, а настале позитивне и негативне курсне разлике књиже се у корист или на терет биланса успјеха.

Финансијска имовина која се држи до доспијећа

Финансијска имовина са фиксним или одредивим плаћањима и фиксним роком доспијећа, за коју Фонд има позитивну намјеру и могућност да их чува до доспијећа, класификују се као имовина "у посједу до доспијећа". Уколико се значајан дио финансијских средстава која су класификована као финансијска средства која се држе до доспијећа продају, Фонд је дужан цјелокупну групу финансијских средстава која се држе до доспијећа рекласификовати у групу финансијских средстава расположивих за продају, у складу са одредбама IAS 39 "Финансијски инструменти: признавање и одмјеравање". У том случају, у наредне двије године након рекласификације, наведена финансијска средства се не могу класификовати у категорију финансијских средстава која се држе до доспијећа.

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА *(наставак)*

3.5. Финансијска имовина *(наставак)*

Финансијска имовина која се држи до доспијећа (наставак)

Вредновање обвезница је дефинисано Уредбом, и то на начин да се обвезнице вреднују по неотплаћеној номиналној вриједности, помноженој берзанским курсом или курсом других уређених јавних тржишта на дан обрачуна, уз приписивање припадајуће камате, у складу са одлуком о емисији обвезница. Обвезнице којима се не тргује на берзи или другим уређеним јавним тржиштима вреднују се по нижој од неотплаћене номиналне или набавне вриједности, уз приписивање камате, у складу са одлуком о емисији обвезница.

Дати кредити и потраживања

Потраживања од купаца, кредити и остала потраживања са фиксним или одредивим плаћањима која не котирају на активном тржишту класификују се као кредити и потраживања. Кредити и потраживања вреднују се по амортизованом трошку, примјеном методе ефективне каматне стопе, умањени за процијењено умањење вриједности. Приход од камате се признаје примјеном ефективне каматне стопе, осим у случају краткорочних потраживања, гдје би признавање прихода било нематеријално.

Финансијска средства по фер вриједности кроз биланс успјеха

Финансијска средства по фер вриједности кроз биланс успјеха се односе на финансијска средства која задовољавају било који од сљедећих услова:

а) класификовано је као оно које се држи ради трговања, или

б) после почетног признања назначен је од стране Фонда по фер вриједности кроз биланс успјеха.

У складу са Правилником о контном оквиру, садржини рачуна у контном оквиру и садржини и форми финансијских извјештаја за инвестиционе фондове ("Службени гласник РС", број 106/15 и 105/17), евидентирање нереализованих добитака и губитака насталих по основу промјене фер вриједности финансијских средстава класификованих као "финансијска средства по фер вриједности кроз биланс успјеха" признаје се директно у оквиру капитала, а не у оквиру рачуна добитка или губитка периода, како се то захтјева по IAS 39 "Финансијски инструменти: признавање и одмјеравање".

Исправка вриједности потраживања од купаца

Потраживања су приказана по њиховој номиналној вриједности, умањеној за исправке вриједности ненаплативих потраживања. Исправка вриједности потраживања врши се индиректно за износ доспјелих потраживања која нису наплаћена у одређеном периоду од датума доспијећа за плаћање, а директно ако је немогућност наплате извјесна и документована. Процјена износа ненаплативих потраживања базира се на историјским доказима о износу с тим у вези насталих губитака.

Готовински еквиваленти и готовина

Готовински еквиваленти и готовина укључују готовину у благајни, депозите код комерцијалних банака, као и високо ликвидна средства која се могу брзо конвертовати у познате износе готовине, уз безначајан ризик од промјене вриједности.

Умањења финансијске имовине

Финансијска имовина, осим имовине исказане по фер вриједности кроз биланс успјеха, процијењена је за индикаторе умањења на сваки датум извјештаја о финансијском положају. Финансијска имовина је умањена тамо гдје је доказано да, као резултат једног или више догађаја који су се десили након почетног признавања финансијске имовине, процијењени будући новчани токови инвестиције су измијењени.

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА *(наставак)*

3.5. Финансијска имовина *(наставак)*

Умањења финансијске имовине (наставак)

Када су у питању трајна умањења, односно признавања негативних ревалоризационих резерви кроз биланс успеха управа Друштва се држи основног смјера IAS 39, у мјери колико дозвољава локална регулатива. Умањење се формира на основу процјене Управе, а која се темељи на објективним и доступним подацима (што је документовано дописима стечајних управника, базом података Централне банке БиХ о блокираним рачунима предузећа, и друго). У случају када Управа на основу проведених анализа утврди да негативне ревалоризационе резерве задовољавају услове трајног умањења, у том случају се врши рекласификација таквих резерви у биланс успеха. Ипак, сами услови преноса ових резерви нису у потпуности усклађени са захтјевима IAS 39, тако да наведено није у потпуности усклађено са овим стандардом.

За финансијску имовину исказану по амортизованом трошку, износ умањења је разлика између књиговодствене вриједности имовине и садашње вриједности процијењених будућих новчаних токова, дисконтованих користећи оригиналну ефективну каматну стопу финансијског средства.

Књиговодствена вриједност финансијске имовине је умањена за губитке умањења директно за сву финансијску имовину, осим за потраживања гдје је књиговодствена вриједност умањена кроз употребу резервација за умањење вриједности. Када није могуће наплатити потраживања од купаца, онда су иста отписана на терет резервације за умањење вриједности. Накнадни поврат износа који су претходно отписани се оприходује у корист резервације за умањење вриједности. Промјене у књиговодственој вриједности резервације за умањење вриједности евидентирају се у билансу успеха.

Са изузетком хартија од вриједности расположивих за продају, ако се, у наредном периоду, износ губитака од умањења вриједности смањи, и то смањење се односи на догађај који је настао након што је умањење признато, претходно признат губитак умањења може се признати кроз биланс успеха у мјери која неће резултовати књиговодственим износом већим него што би био амортизовани трошак да није дошло до признавања умањења вриједности на датум када је умањење вриједности исправљено.

Што се тиче хартија од вриједности - улагања расположивих за продају, губици од умањења претходно признати кроз биланс успеха се не поништавају кроз биланс успеха. Било које увећање у фер вриједности након губитка умањења је признато директно у капитал.

3.6 Финансијске обавезе

Финансијске обавезе обухватају краткорочне обавезе из пословања и остале обавезе.

Финансијске обавезе се иницијално признају у износу примљених средстава. Након почетног признавања финансијске обавезе се мјере у износу по коме је обавеза почетно призната умањена за отплате главнице, увећана за износе капитализованих камата и умањена за било који отпис одобрен од стране повјериоца. Финансијске обавезе су исказане по амортизованој вриједности коришћењем ефективне каматне стопе. Обавезе по основу камата на финансијске обавезе се евидентирају на терет финансијских расхода у периоду на који се односе и приказују у оквиру осталих краткорочних обавеза.

Финансијска обавеза престаје да се признаје када Фонд испуни обавезу или када је обавеза плаћања предвиђена уговором укинута или истекла.

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА *(наставак)*

3.7 Порези и доприноси

Текући и одложени порез на добитак

Порез на добитак обухвата текући порез на добитак и одложене порезе на добитак. Текући и одложени порез на добитак се признају билансу успјеха, осим ако нису настали из пословних комбинација или ставки признатих директно у капиталу, односно у осталом укупном резултату.

Текући порез на добитак представља износ који се обрачунава и плаћа у складу са Законом о порезу на добит. Текући порез на добитак представља износ који се обрачунава примјеном прописане пореске стопе од 10% на основу утврђену пореским билансом, коју представља износ добитка прије опорезивања по одбитку ефеката усклађивања прихода и расхода, односно, а у складу са пореским прописима Републике Српске.

Порески прописи Републике Српске не предвиђају могућност да се порески губици из текућег периода могу користити као основа за повраћај пореза плаћеног у претходним периодима. Међутим, губици из текућег периода исказани у пореском билансу могу се користити за умањење пореске основице будућих обрачунских периода, али не дуже од пет година.

Одложени порез на добитак се обрачунава коришћењем методе утврђивања обавеза према билансу стања, за привремене разлике проишле из разлике између пореске основе потраживања и обавеза у билансу стања и њихове књиговодствене вриједности. Важеће пореске стопе на дан биланса стања или пореске стопе које су након тог дана ступиле на снагу, користе се за утврђивање разграниченог износа пореза на добитак. Одложене пореске обавезе се признају за све опорезиве привремене разлике. Одложена пореска средства се признају за све одбитне привремене разлике и ефекте пореских губитака и пореских кредита, који се могу преносити у наредне фискалне периоде, до степена до којег ће вјероватно постојати опорезиви добитак од којег се пренијети порески губитак и кредити могу умањити

Порези и доприноси који не зависе од резултата

Порези и доприноси који не зависе од резултата представљају плаћања према важећим републичким и општинским прописима ради финансирања разних комуналних и републичких потреба. Ови порези и доприноси укључени су у оквиру осталих пословних расхода

4. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПРОЦЈЕНЕ

Презентација финансијских извјештаја захтијева од руководства коришћење најбољих могућих процјена и разумних претпоставки, које имају ефекта на презентоване вриједности средстава и обавеза и објелодањивање потенцијалних потраживања и обавеза на дан састављања финансијских извјештаја, као и прихода и расхода у току извјештајног периода. Ове процјене и претпоставке су засноване на информацијама расположивим на дан састављања финансијских извјештаја, а будући стварни резултати могу да се разликују од процијењених износа.

Процјене и претпоставке се стално преиспитују. Измјене књиговодствених процјена признају се у периоду измјене уколико се односе само на тај период или у периоду измјене у будућим периодима уколико измјена утиче на текући и будуће периоде.

Основне претпоставке које се односе на будуће догађаје и остале значајне изворе неизвјесности при давању процјене на дан извјештаја о финансијском положају, која носи ризик са могућим исходом у материјално значајним корекцијама садашње вриједности средстава и обавеза у наредној финансијској години представљене су у даљем тексту:

Обезврјеђење вриједности средстава

На дан биланса стања, руководство Фонда и Друштва анализира вриједности средстава приказаних у финансијским извјештајима. Уколико постоји индикација да за неко средство постоји обезврјеђење, надокнадиви износ тог средства се процјењује како би се утврдио износ обезврјеђења. Уколико је надокнадиви износ неког средства процијењен као нижи од вриједности исказане у финансијским извјештајима, вриједност средства исказаног у финансијским извјештајима се смањује до своје надокнадиве вриједности.

4. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПРОЦЈЕНЕ *(наставак)*

Резервисања

Резервисања се признају и врше када Фонд има законску или уговорену обавезу као резултат прошлих догађаја и када је вјероватно да ће одлив ресурса који стварају економске добити бити потребан да се измири обавеза и када се може поуздано процијенити износ обавезе.

Правична (фер) вриједност

Пословна политика Фонда је да објелодани информације о правичној вриједности средстава и обавеза за коју постоје званичне тржишне информације и када се правична вриједност значајно разликује од књиговодствене вриједности. У Републици Српској не постоји довољно тржишног искуства, као ни стабилности и ликвидности код куповине и продаје потраживања и остале финансијске активе и пасиве, пошто званичне тржишне информације нису у сваком тренутку расположиве. Стога, правичну вриједност није могуће поуздано утврдити у одсуству активног тржишта. Управа Фонда и Друштва врши процјену ризика и, у случајевима када се оцијени да вриједност по којој се имовина води у пословним књигама неће бити реализована, врши исправку вриједности. По мишљењу Управе Фонда и Друштва, износи у овим финансијским извјештајима одражавају вриједност која је, у датим околностима, највјеродостојнија и најкориснија за потребе извјештавања.

5. ПРИХОДИ ОД ДИВИДЕНДИ

	Појединачни финансијски извјештаји		Финансијски извјештаји методом удјела	
	2021.	2020.	2021.	2020.
Домаћи емитенти:				
Телекомуникације Републике Српске а.д. Бања Лука	6.876.462	5.330.108	6.876.462	5.330.108
Крајина ГП Бања Лука	842.481	-	842.481	-
ТГТ а.д. Лакташи	107.213	67.008	107.213	67.008
Индустријске плантаже а.д. Бања Лука	50.000	-	50.000	-
Меридиан ад Бања Лука	38.644	50.236	38.644	50.236
Гас Промет ад Источно Сарајево	24.610	27.352	24.610	27.352
Романијапутеви ад Соколац	16.488	9.422	16.488	9.422
Хидроелектране на Дрини	-	758.211	-	758.211
	7.955.898	6.242.337	7.955.898	6.242.337
Емитенти из иностранства:				
iShares International Select Div ETF	22.866	5.776	22.866	5.776
International Business Machines	19.154	-	19.154	-
Total SA	18.846	-	18.846	-
Allianz SE	18.776	-	18.776	-
Rio Tinto PLC	18.187	-	18.187	-
Sanofi-Aventis S.A.	15.021	-	15.021	-
iShares Select Dividend ETF	14.794	6.150	14.794	6.150
Schwab US Dividend Equity ETF	13.294	6.634	13.294	6.634
iShares Core EURO STOXX 50 UCITS ETF EUR (Dist)	10.441	953	10.441	953
Invesco S&P 500 High Dividend Low Volatility ETF	9.672	-	9.672	-
Amgen Inc	9.019	1.260	9.019	1.260
iShares MSCI Europe ex-UK UCITS ETF EUR(Dist)	8.328	407	8.328	407
Vienna Insurance group AG	7.546	5.722	7.546	5.722
iShares STOXX Europe 600 Health Care UCITS ETF (DE)	6.724	1.135	6.724	1.135
Molson Coors Brewing Co	5.759	-	5.759	-
Coca-Cola Co	4.193	-	4.193	-
EVRAZ plc	3.459	-	3.459	-
PPG Industries Inc	3.334	-	3.334	-
AbbVie Inc	3.200	-	3.200	-
Colgate-Palmolive Company	2.423	-	2.423	-
iSHARES EURO DIVIDEND	2.231	1.565	2.231	1.565
ViacomCBS Inc	2.158	-	2.158	-
Apple Inc	1.464	-	1.464	-
Diamondback	1.456	-	1.456	-
iShares FTSE 250 UCITS ETF GBP (Dist)	910	-	910	-
Church & Dwight Company Inc	683	-	683	-
CVS Health Corp	504	-	504	-
iShares Emerging Market Dividend UCITS	316	-	316	-
Invesco Dynamic Food & Beverage ETF	312	1.989	312	1.989
General Electric	200	-	200	-
Thales SA	-	1.144	-	1.144
	225.270	32.735	225.270	32.735
Укупно приходи од дивиденде	8.181.168	6.275.072	8.181.168	6.275.072

6. ПРИХОДИ ОД КАМАТА

	Појединачни финансијски извјештаји		Финансијски извјештаји методом удјела	
	2021.	2020.	2021.	2020.
Приходи од камата на обвезнице (напомена 12)	3.546.498	3.857.498	3.546.498	3.857.498
Приходи од камата на депозите	-	9.973	-	9.973
Приходи од камата остали, репо	4.649	4.819	4.649	4.819
	<u>3.551.147</u>	<u>3.872.290</u>	<u>3.551.147</u>	<u>3.872.290</u>

7. РЕАЛИЗОВАНИ ДОБИЦИ И ГУБИЦИ

	Појединачни финансијски извјештаји		Финансијски извјештаји методом удјела	
	2021.	2020.	2021.	2020.
Реализовани добити по основу продаје ХоВ	1.385.606	1.562.752	1.385.606	1.562.752
Реализовани губици по основу продаје ХоВ	-279.721	-47.198	-279.721	-47.198
Реализовани добитка по основу курсних разлика	50.685	44.302	50.685	44.302
Остали реализовани добити	11.114	-	11.114	-
	<u>61.799</u>	<u>44.302</u>	<u>61.799</u>	<u>44.302</u>
Остали реализовани губици:				
Импаритетни губици од улагања у емитенте који су у поступку стечаја или ликвидације	-1.055.455	-2.076.109	-1.070.690	-2.076.109
Губици од улагања у емитенте по основу смањења капитала	-31.989	-39.411	-31.989	-39.411
Реализовани губитак по основу курсних разлика	-93.237	-51.623	-93.237	-51.623
	<u>-1.180.681</u>	<u>-2.167.143</u>	<u>-1.195.916</u>	<u>-2.167.143</u>
Нето реализовани губици од улагања	<u>-12.997</u>	<u>-607.287</u>	<u>-28.232</u>	<u>-607.287</u>

Реализовани добити и губици на основу продаје ХоВ

Најзначајнији појединачни реализовани добитак за годину која се завршава 31. децембра 2021. године остварен је по основу продаје обвезница RSRС-O-F у износу од 261.061 ВАМ, док се најзначајнији појединачни реализовани губитак у наведеном периоду, у износу од 96.004 ВАМ односи на продају акција предузећа Ушће Босне ВП ад Шамац..

Остали реализовани губици

Остали реализовани губици у износу 1.102.679 ВАМ највећим дијелом, у износу од 1.055.455 ВАМ, односе се на признате реализоване губитке по основу признатих импаритетних губитака од улагања у емитенте који су у поступку стечаја или ликвидације, а 31.988 ВАМ односи се на губитак по основу смањења капитала предузећа Технички ремонт ад Братунац.. Управа Фонда и Друштва је извршила детаљну анализу својих инвестиција у емитенте који се налазе у поступцима стечаја или ликвидације или за које постоје јасне индикације о угрожености наставка пословања, и на основу достављених информација од стране стечајних управника или надлежних судова или других јавно публикованих информација, закључила да је неопходно извршити признавање претходно признатих губитака у оквиру ревалоризационих резерви у губитке у оквиру биланса успјеха.

7. РЕАЛИЗОВАНИ ДОБИЦИ И ГУБИЦИ (наставак)

Остали реализовани губици (наставак)

Највећи појединачни губитак по наведеном основу се односи на дјелимично обезврјеђење улагања у предузеће Метал а.д. Бања Лука у износу од 507.470 ВАМ.

У обрасцу Извјештаја о реализованим добитцима (губицима) инвестиционог фонда приказују се реализовани добитци или губици у нето износу, а у билансу успеха се приказују и реализовани добитци и губици.

8. НАКНАДА ДРУШТВУ ЗА УПРАВЉАЊЕ

	Појединачни финансијски извјештаји		Финансијски извјештаји методом удјела	
	2021.	2020.	2021.	2020.
Расходи по основу накнаде Друштву за управљање Фондом	918.113	869.509	918.113	869.509
	918.113	869.509	918.113	869.509

Расходи по основу накнаде за управљање Фондом за годину која завршава 31. децембра 2021. године износе 918.113 ВАМ (2020. године – 869.509 ВАМ) цјелокупно се односе на накнаду Друштву за управљање Фондом, и то у складу са Одлуком Владе Републике Српске о накнади за управљање Друштва за управљање ПРЕФ-ом (“Службени гласник РС”, број 53/18). Обрачун накнаде се врши на мјесечном нивоу на бази стварног броја дана.

9. ОСТАЛИ ПОСЛОВНИ РАСХОДИ

	Појединачни финансијски извјештаји		Финансијски извјештаји методом удјела	
	2021.	2020.	2021.	2020.
Трошкови такси и пореза	20.017	23.592	20.017	23.592
Трошкови банкарских услуга	63.751	10.673	63.751	10.673
Учешће у губитку придруженог друштва (напомена 12 а)	-	-	-	151.270
Остали трошкови	182.800	176.721	182.800	176.721
	266.568	210.986	266.568	362.256

10. ПОРЕЗ НА ДОБИТАК

	Појединачни финансијски извјештаји		Финансијски извјештаји методом удјела	
	2021.	2020.	2021.	2020.
<i>Добитак прије опорезивања</i>	10.422.379	8.425.751	10.407.144	8.274.481
Порез на добитак по стопи од 10%	1.042.238	842.575	1.040.714	827.448
- Порески ефекат усклађивања прихода по основу дивиденди	-795.590	-624.234	-795.590	-624.234
- Порески ефекат усклађивања прихода по основу камата на ХоВ које је издала РС	-353.421	-388.542	-353.421	-388.542
- Порески ефекти расхода који се не признају у пореском билансу	-	-	-	-
- Непризнати порески кредит	106.733	170.201	108.297	185.328
<i>Порез на добитак</i>	-	-	-	-

11. ГОТОВИНА И ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ

	Појединачни финансијски извјештаји		Финансијски извјештаји методом удјела	
	31. децембар 2021.	31. децембар 2020.	31. децембар 2021.	31. децембар 2020.
Трансакциони рачун у домаћој валути	7.872.346	7.763.527	7.872.346	7.763.527
Трансакциони рачун у USD	656.224	15.027	656.224	9.020
Трансакциони рачун у EUR	36.375	9.020	36.375	15.027
	<u>8.564.945</u>	<u>7.787.574</u>	<u>8.564.945</u>	<u>7.787.574</u>

12. УЛАГАЊА ФОНДА У ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА РАСПОЛОЖИВА ЗА ПРОДАЈУ

	Појединачни финансијски извјештаји		Финансијски извјештаји методом удјела	
	31. децембар 2021.	31. децембар 2020.	31. децембар 2021.	31. децембар 2020.
Набавна вриједност улагања у придружено друштво ДУ ЕДПФ	1.452.000	1.452.000	1.452.000	1.452.000
Исправка вриједности улагања у привредно друштво				
- вредновање улагања у складу са Уредбом	-975.454	-926.657	-	-926.657
- признавање дијела губитка методом удјела	-	-	-620.135	-604.900
	<u>476.546</u>	<u>525.343</u>	<u>831.865</u>	<u>-79.557</u>
Набавна вриједност улагања у ХОВ расположивих за продају:				
- акције	210.289.464	193.863.972	210.289.464	193.863.972
- друге Хов	28.995.047	29.040.398	28.995.047	29.040.398
- обвезнице	76.034.113	86.973.370	76.034.113	86.973.370
	<u>315.318.624</u>	<u>309.877.740</u>	<u>315.318.624</u>	<u>309.877.740</u>
Свођење на фер вриједност средстава расположивих за продају:				
- акције	-61.447.844	-86.205.139	-61.447.844	-86.205.139
- друге Хов	60.932	6.929	60.932	6.929
- обвезнице	5.196.217	5.435.867	5.196.217	5.435.867
	<u>-56.190.695</u>	<u>-80.762.343</u>	<u>-56.190.695</u>	<u>-80.762.343</u>
	<u>259.604.475</u>	<u>229.640.740</u>	<u>259.959.794</u>	<u>229.035.841</u>

Свођење на фер вриједност средстава расположивих за продају са стањем на дан 31. децембра 2021. године у износу од 56.190.696 ВАН (негативно) представља ефекте свођења вриједности средстава расположивих за продају на њихову фер вриједност, обрачунату у складу са одредбама Уредбе о методологији за утврђивање нето вриједности имовине Акцијског фонда и Фонда за реституцију Републике Српске (напомена 3.5)

12. УЛАГАЊА ФОНДА У ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА РАСПОЛОЖИВА ЗА ПРОДАЈУ (наставак)

(а) Улагања у придружено друштво

На дан 31. децембар 2021. године Фонд има 33% акција у Друштву за управљање Европским добровољним пензијским фондом а.д. Бања Лука, чија пословна дјелатност је организовање и управљање добровољним пензијским фондовима. Кретање на улагањима у придружено друштво у финансијским извјештајима методом удјела је било следеће:

	31. децембар 2021.	31. децембар 2020.
Улагања у придружено друштво		
- Набавна вриједност улагања	1.452.000	1.452.000
Исправка вриједности улагања :		
- Вредновање улагања у складу са Уредбом	-	-926.957
- Свођење набавне вриједности улагања по основу признавања дијела губитака методом удјела	-620.135	-604.900
	<u>-620.135</u>	<u>-1.531.857</u>
Улагања у придружено друштво, нето	<u>831.865</u>	<u>-79.857</u>

Придружено друштво је основано у складу са Законом о добровољним пензијским фондовима и пензијским плановима Републике Српске ("Службени гласник РС", број 13/09) и исто је уписано у судски регистар Окружног привредног суда у Бањалуци дана 9. јуна 2017. године под бројем: 0570-Рег-17-001064, и то је датум који се сматра датумом оснивања придруженог друштва.

Улагање у придружено друштво у финансијским извјештајима методом удјела рачуноводствено се обухвата примјеном методе удјела. Учешће Фонда у губитку придруженог друштва, за пословну 2021. годину, износи 15.235 ВАМ. Придружено друштво је саставило своје финансијске извјештаје, који обухватају биланс стања на дан 31. децембра 2021. године, и одговарајући биланс успјеха, извјештај о промјенама у капиталу и биланс токова готовине за годину која се завршила на тај дан. Укупна актива придруженог друштва на дан 31. децембра 2021. године, износи 2.720.530 ВАМ, укупан капитал је исказан у износу од 2.628.877 ВАМ, док је у наведеном периоду остварен нето губитак у износу од 46.167 ВАМ.

ПЕНЗИЈСКИ РЕЗЕРВНИ ФОНД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ А.Д. БАНЈА ЛУКА

12. УЛАГАЊА ФОНДА У ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА РАСПОЛОЖИВА ЗА ПРОДАЈУ (наставак)

Најзначајнија улагања у ХоВ класификоване као ХоВ расположиве за продају на дан 31. децембра 2021. године су:

	Појединачни финансијски извјештаји		Финансијски извјештаји методом удјела	
	31. децембар 2021.	31. децембар 2020.	31. децембар 2021.	31. децембар 2020.
(а) Улагања у акције:				
Телекомуникације Републике Српске а.д. Бања Лука	60.676.377	61.376.377	60.676.377	61.376.377
МХ ЕРС. ЗП Хидроелектране на Дрини а.д. Вишеград	15.083.173	15.083.173	15.083.173	15.083.173
МХ ЕРС. ЗП Хидроелектране на Требишњици а.д. Требиње	12.438.817	12.438.817	12.438.817	12.438.817
МХ ЕРС. ЗП Хидроелектране на Врбасу а.д. Мркоњић Град	7.699.989	7.699.989	7.699.989	7.699.989
Индустријске плантаже а.д. Бања Лука	7.664.511	7.664.511	7.664.511	7.664.511
МХ ЕРС.ЗП РиТе Гацко. а.д. Гацко	4.603.348	4.603.348	4.603.348	4.603.348
МХ ЕРС. ЗП Електрорајина а.д. Бања Лука	3.833.686	3.833.686	3.833.686	3.833.686
ГП Крајина а.д.. Бања Лука	3.827.039	3.827.039	3.827.039	3.827.039
МХ ЕРС. ЗП РиТе Угљевик а.д.. Угљевик	3.744.048	3.744.048	3.744.048	3.744.048
Поште Српске а.д. Бања Лука	3.177.459	3.177.459	3.177.459	3.177.459
Остале акције	87.541.017	70.415.525	87.541.017	70.415.525
	210.289.464	193.863.972	210.289.464	193.863.972
<i>Свођење на фер вриједност улагања у акција</i>	-61.447.844	-86.205.139	-61.447.844	-86.205.139
Укупна улагања у акције:	148.841.620	107.658.833	148.841.620	107.658.833
(б) Улагања у друге ХоВ:				
ДП „Инжењеринг“ РиТЕ „Угљевик 2“. Угљевик	28.050.614	28.050.614	28.050.614	28.050.614
Остало	444.433	444.433	444.433	444.433
	28.495.047	28.495.047	28.495.047	28.495.047
<i>Свођење на фер вриједност улагања у друге ХоВ</i>	-	-	-	-
Укупна улагања у друге ХоВ:	28.495.047	28.495.047	28.495.047	28.495.047
(в) Улагања у обвезнице:				
Република Српска 4% 05/04/29	13.620.608	13.695.869	13.620.608	13.695.869
Република Српска 2.30% 04/12/26	7.097.265	7.235.114	7.097.265	7.235.114
Република Српска 2.30% 09/10/29	5.902.328	6.000.500	5.902.328	6.000.500
Република Српска - измирење ратне штете 12	5.842.291	5.694.527	5.842.291	5.694.527
Република Српска 4.5% 07/12/23	4.952.093	5.066.971	4.952.093	5.066.971
Република Српска 4% 04/08/27	4.910.000	5.000.000	4.910.000	5.000.000
Република Српска 2.50% 21/08/26	4.105.504	4.127.158	4.105.504	4.127.158
Република Српска - измирење ратне штете 13	3.365.782	3.345.185	3.365.782	3.345.185
Општина Источно Ново Сарајево	2.190.093	2.330.408	2.190.093	2.330.408
Општина Соколац	2.100.000	2.100.000	2.100.000	2.100.000
Остале (обвезнице. трезорски записи и остале)	22.448.149	32.922.989	22.448.149	32.922.989
	76.534.113	87.518.721	76.534.113	87.518.721
<i>Свођење на фер вриједност улагања у обвезнице и остале:</i>	5.257.149	5.442.796	5.257.149	5.442.796
Укупна улагања у обвезнице и остале:	81.791.262	92.961.517	81.791.262	92.961.517
Укупно финансијска средства расположива за продају	259.127.929	229.115.397	259.127.929	229.115.397

12. УЛАГАЊА ФОНДА У ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА РАСПОЛОЖИВА ЗА ПРОДАЈУ *(наставак)*

(б) Улагања у друге ХоВ

Улагања у друге ХоВ са стањем на дан 31. децембра 2021. године у износу од 28.495.047 ВАМ у цјелини се односе на улагања Фонда у државна предузећа која нису конституисана у складу са Законом о привредним друштвима или Законом о јавним предузећима.

Наведена улагања вреднована су у складу са Уредбом о измјени Уредбе о методологији за утврђивање нето вриједности имовине Акцијског фонда Републике Српске и Фонда за реституцију Републике Српске (Службени гласник РС, број 120/08). Наведеном Уредбом је дефинисано да се државни капитал у предузећима која нису конституисана у складу са Законом о привредним друштвима или Законом о јавним предузећима исказује на осталим улагањима Фонда по номиналној вриједности улагања Фонда у основном капиталу тих предузећа.

Према извјештају Централног регистра, укупна номинална вриједност осталих улагања на дан 31. децембра 2021. године износи 28.495.047 ВАМ. Уредбом је дефинисано да ће се, након извршене регистрације наведених државних предузећа у складу са Законом о привредним друштвима или Законом о јавним предузећима, извршити повећање вриједности основног капитала Фонда за вриједност регистрованог капитала поменутих предузећа.

Најзначајније улагање по наведеном основу се односи на улог у капиталу предузећа ДП „Инжењеринг“ РИТЕ Угљевик 2, Угљевик, у износу од 28.050.614 ВАМ, које не обавља никакву пословну активност.

(в) Улагања у обвезнице

Улагања у обвезнице Републике Српске – (са стањем на дан 31. децембра 2021. године у укупном износу од 45.996.150 ВАМ се односе на куповину дугорочних обвезница Републике Српске (за финансирање буџетских издатака). Номинална каматна стопа је у распону од 2,00% до 4,50% на годишњем нивоу. Исплата главнице је једнократно после 5, 7 или 10 година од дана регистрације емисије, а исплата камате је у једногодишњим ануитетима.

Улагања у обвезнице Републике Српске за измирење ратне штете (серије 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13 и 14) са стањем на дан 31. децембра 2021. године у укупном износу од 21.099.145 ВАМ се односе на куповину дугорочних обвезница Републике Српске, за измирење ратне штете. Номинална вриједност обвезнице је 1 ВАМ, номинална каматна стопа је 1,5% на годишњем нивоу, и рачуна се на остатак главнице уз примјену линеарног модела обрачуна камате, на бази стварног броја дана. Наведене обвезнице су куповане од стране Фонда уз значајан дисконт, у распону од 1,15% до 40% од номиналне вриједности обвезница. Рок доспјећа се креће од 13 до 15 година од дана емисије обвезница, уз грејс период исплате главнице од четири или пет година (урачунат у рок отплате). Исплата камате врши се у годишњим ануитетима. По истеку грејс периода власник обвезнице има право на пропорционални дио главнице и припадајући дио камате обрачунате на преостали дио главнице, који се исплаћује једном годишње..

Улагања у обвезнице Републике Српске – стара девизна штедња (8) са стањем на дан 31. децембра 2021. године у укупном износу од 693.568 ВАМ се односе на куповину дугорочних обвезница Републике Српске за измирење старе девизне штедње. Номинална вриједност обвезнице је 1 ВАМ, номинална каматна стопа је 2,50% на годишњем нивоу, и рачуна се на остатак главнице уз примјену линеарног модела обрачуна камате, на бази стварног броја дана. Рок доспјећа је 5 година од дана емисије обвезница. Исплата камате врши се у полугодишњим ануитетима. Власник обвезнице има право на пропорционални дио главнице и припадајући дио камате обрачунате на преостали дио главнице, који се исплаћује два пута годишње..

Улагања у општинске (муниципалне обвезнице) и обвезнице уз гаранцију општине или Владе РС су износила 10.087.281 КМ са стањем на дан 31. децембра 2021. године. Ова улагања чине 13 муниципалних обвезница, емитоване на рокове од 9 до 15 година, са мјесечним, кварталним или полугодишњим ануитетима, и чији се приноси крећу од 2,92% до 7,00% годишње, потом двије обвезнице уз гаранцију општине или Владе РС, те обвезнице Кантона Сарајево

13. ПОТРАЖИВАЊА ПО ОСНОВУ КАМАТА

	Појединачни финансијски извјештаји		Финансијски извјештаји методом удјела	
	31. децембар 2021.	31. децембар 2020.	31. децембар 2021.	31. децембар 2020.
Потраживања по основу камата на обвезнице	1.988	7.712	1.988	7.712
	<u>1.988</u>	<u>7.712</u>	<u>1.988</u>	<u>7.712</u>

14. ПОТРАЖИВАЊА ПО ОСНОВУ ДИВИДЕНДИ

	Појединачни финансијски извјештаји		Финансијски извјештаји методом удјела	
	31. децембар 2021.	31. децембар 2020.	31. децембар 2021.	31. децембар 2020.
Потраживања за дивиденде:				
Телеком Српске ад Бања Лука	2.575.017	1.442.366	2.575.017	1.442.366
Боксит а.д.. Милићи	14.371	21.371	14.371	21.371
Хидроелектране на Дрини	-	758.211	-	758.211
Остала потраживања	9.135	-	9.135	-
	<u>2.598.523</u>	<u>2.221.948</u>	<u>2.598.523</u>	<u>2.221.948</u>

15. ОСТАЛА ПОТРАЖИВАЊА

	Појединачни финансијски извјештаји		Финансијски извјештаји методом удјела	
	31. децембар 2021.	31. децембар 2020.	31. децембар 2021.	31. децембар 2020.
Потраживања од Бобар банке а.д. Бијељина у стечају				
- орочени депозити	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000
- новчана средства на жиро рачуну	108.609	108.609	108.609	108.609
- потраживања по основу камата	47.282	47.282	47.282	47.282
Потраживања од Бобар банке а.д. Бијељина у стечају	1.155.891	1.155.891	1.155.891	1.155.891
Потраживања по основу доспијећа купона обвезница	27.969	42.069	27.969	42.069
Остала потраживања	-	-	-	-
<i>Укупно остала потраживања</i>	1.183.860	1.197.960	1.183.860	1.197.960
Минус: Исправка вриједности потраживања од Бобар банке а.д. Бијељина у стечају	-1.155.891	-1.155.891	-1.155.891	-1.155.891
	27.969	42.069	27.969	42.069

16. ОБАВЕЗЕ ПО ОСНОВУ ТРОШКОВА ПОСЛОВАЊА

	Појединачни финансијски извјештаји		Финансијски извјештаји методом удјела	
	31. децембар 2021.	31. децембар 2020.	31. децембар 2021.	31. децембар 2020.
Обавезе за таксе и порезе	10.288	7.956	10.288	7.956
Обавезе према кастоди банци	5.835	978	5.835	978
Обавезе према банци депозитару	1.250	1.250	1.250	1.250
Обавезе према Централном регистру	-	2.900	-	2.900
Обавезе по основу екстерне ревизије	-	2.926	-	2.926
	17.373	16.010	17.373	16.010

17. ОБАВЕЗЕ ПРЕМА ДРУШТВУ ЗА УПРАВЉАЊЕ

	Појединачни финансијски извјештаји		Финансијски извјештаји методом удјела	
	31. децембар 2021.	31. децембар 2020.	31. децембар 2021.	31. децембар 2020.
Обавезе према Друштву за управљање	1.259.415	861.301	1.259.415	861.301
	1.259.415	861.301	1.259.415	861.301

Обавезе према Друштву за управљање са стањем на дан 31. децембра 2021. године у износу од 1.259.415 ВАМ у цјелини се односе на обавезе према Друштву за накнаду за управљање Фондом (напомена 8).

18. ПАСИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА

	Појединачни финансијски извјештаји		Финансијски извјештаји методом удјела	
	31. децембар 2021.	31. децембар 2020.	31. децембар 2021.	31. децембар 2020.
Унапријед наплаћени приходи од продаје ХоВ. средстава уплаћена по основу стечаја или ликвидације	16.892	28.006	16.892	28.006
	<u>16.892</u>	<u>28.006</u>	<u>16.892</u>	<u>28.006</u>

19. КАПИТАЛ

Акцијски капитал

ПРЕФ је основан и регистрован дана 20. јануара 2011. године, као затворени инвестициони фонд, са вриједношћу основног капитала у износу од 274.812.575 ВАМ. Фонд ПИО је пренио ПРЕФ-у право управљања на свим акцијама из свог портфеља, и то акцијама у 773 предузећа, којима је претходно управљао Фонд ПИО. Комисија за хартије од вриједности Републике Српске је дана 7. фебруара 2011. године донијела Рјешење о регистрацији ПРЕФ-а у Регистар емитената код Комисије.

Структура акцијског капитала Фонда на дан 31. децембра 2021. године је била сљедећа:

	Према финансијским извјештајима Фонда	Према регистрацији у судском регистру
Акционар		
ФОНД ПИО Републике Српске	278.608.989	278.608.989
	<u>278.608.989</u>	<u>278.608.989</u>

Оснивачки капитал Фонда подијељен је на 278.608.989 акција номиналне вриједности 1 ВАМ. Нето имовина по акцији Фонда, на дан 31. децембра 2021. године, износи 0,97 ВАМ (31. децембра 2020. године: 0,86 ВАМ).

Иницијални оснивачки капитал Фонда је утврђен на основу Одлуке о оснивању ПРЕФ-а од 15. јуна 2010. године од стране оснивача - Фонд за пензијско и инвалидско осигурање Републике Српске којом је дефинисано да основни капитал Фонда чине имовинска права чија је вриједност процијењена од стране Централног регистра ХоВ на износ од 274.812.575 ВАМ.

Структуру иницијалног основног капитала Фонда чине имовинска права оснивача, и то :

- право власништва над акцијама у другим акционарским друштвима чија је вриједност процијењена на износ од 242.190.009 ВАМ.
- право власништва над осталим ХоВ (акције у некорпоративним привредним друштвима и удјели у друштвима са ограниченом одговорношћу) у износу од 32.622.566 ВАМ.

Регистрација оснивачког капитала извршена је Рјешењем Окружног Привредног суда у Бањој Луци од 20. јануара 2011. године. Након регистрације иницијалног оснивачког капитала, Фонд ПИО као оснивач је извршио повећање наведеног капитала Фонда у складу са Одлуком о измјенама и допунама одлуке о оснивању, и то на начин да је извршена друга емисија акција од 190.320 обичних акција класе "А" номиналне вредности од 1 ВАМ по акцији, укупне вриједности емисије 190.320 ВАМ. Након наведене емисије укупан оснивачки капитал Фонда износи 275.002.895 ВАМ. Повећање оснивачког улога извршено је у новцу. Регистрација повећања оснивачког капитала извршена је Рјешењем Окружног Привредног суда у Бањој Луци од 18. марта 2011. године.

19. КАПИТАЛ (наставак)

Дана 25. јуна 2015. године, Управни одбор ФОНД ПИО Републике Српске је, у функцији Скупштине Фонда, донио одлуку о повећању основног капитала Фонда, и то новим улозима Оснивача путем треће емисије акција, без израде посебног проспекта. Наведеном одлуком је повећан основни капитал Фонда новим улогом оснивача путем емисије акција кроз приватну понуду.

Трећа емисија акција износи 3.439.328 обичних акција класе „А“, номиналне вриједности од једне ВАМ по акцији и састоји се од имовинских права оснивача, која чине власничка права чија је вриједност процијењена у новчаном облику, и то над дијелом акција у седам привредних друштава.

Четврта емисија износи 166.765 обичних акција класе „А“, номиналне вриједности од једне ВАМ по акцији и састоји се од имовинских права оснивача, која чине власничка права чија је вриједност процијењена у новчаном облику, и то над дијелом акција у три привредних друштава.

Након спроведене четврте емисије акција, укупан основни капитал Фонда износи 278.608.988 акција номиналне вриједности од једне ВАМ по акцији, што је и регистровано у регистру Окружног привредног суда у Бањалуци дана 25. априла 2017 године, а након спроведене пете емисије акција, укупан основни капитал Фонда износи 278.608.989 акција номиналне вриједности од једне ВАМ по акцији, што је и регистровано у регистру Окружног привредног суда у Бањалуци дана 01. децембра 2020. године, док је наведена промјена регистрована код Централног регистра у току 2021. године

19. КАПИТАЛ (наставак)

Табела кретања у капиталу за године која се завршавају 31. децембра 2020. и 31. децембра 2021. године је сљедећа:

	Акцијски капитал	Ревалоризационе резерве	Законске резерве	Остале резерве из добити	Нераспоређени добитак ранијих година	Укупно
Стање. 1. јануар 2020.	278.608.988	-59.783.908	2.613.651	1.306.824	10.031.284	232.776.839
Расподјела добити у резерве	-	-	433.243	216.622	-649.865	-
Исплата дивиденде оснивачу	-	-	-	-	-5.170.427	-5.170.427
Повећање броја акција	-	-	-	-	-	-
Ефекти свођења финансијских средстава (улагања) на фер вриједност. смањење капитала и продаја	-	2.762.563	-	-	-	2.762.563
Нето реализовани добитак од улагања	-	-	-	-	8.425.751	8.425.751
Стање. 31. децембар 2020.	<u>278.608.988</u>	<u>-57.021.345</u>	<u>3.046.894</u>	<u>1.523.446</u>	<u>12.636.743</u>	<u>238.794.726</u>
Расподјела добити у резерве	-	-	421.287	210.643	-631.930	-
Исплата дивиденде оснивачу	-	-	-	-	-5.082.472	-5.082.472
Повећање броја акција	1	-	-	-	-	1
Ефекти свођења финансијских средстава (улагања) на фер вриједност	-	25.369.586	-	-	-	25.369.586
Нето реализовани добитак од улагања	-	-	-	-	10.422.379	10.422.379
Стање. 31. децембар 2021.	<u>278.608.989</u>	<u>-31.651.759</u>	<u>3.468.181</u>	<u>1.734.089</u>	<u>17.344.720</u>	<u>269.504.220</u>

Ревалоризационе резерве по основу финансијских средстава расположивих за продају

Ревалоризационе резерве по основу финансијских средстава расположивих за продају на дан 31. децембра 2021. године износе 31.651.759 BAM (негативан износ резерви, на дан 31. децембра 2020. године – 57.021.344 BAM) и представљају акумулиране нереализоване губитке настале по основу промјене фер вриједности финансијских средстава (хартија од вриједности) Фонда, која су класификована као "финансијска средства расположива за продају", а у складу са IAS 39 "Финансијски инструменти: Признавање и одмјеравање", по којем се добитак или губитак који се јавља услед промјене фер вриједности финансијског средства расположивог за продају треба признати директно у капитал, односно као дио ревалоризационих резерви. Ипак, као што је већ објашњено у Прегледу рачуноводствених политика изнад, Управа не примјењује у потпуности захтјеве IAS 39 када је у питању рекласификација трајних умањенја из капитала у биланс успеха.

У току 2021. године, Фонд је извршио признавање дијела негативних ревалоризационих резерви у билансу успеха периода, а по основу губитка од признатих импаритетних губитака од улагања у емитенте, који су у поступку стечаја или им пријети угроженост стечајем у износу од 1.055.455 BAM (напомена 7).

Законске резерве

Законске резерве представљају издвајања из расподјеле добитка у складу са чланом 231. Закона о привредним друштвима, и то најмање у висини 5% од добитка текуће године умањене за губитак претходне године, све док те резерве, заједно са резервама капитала, не достигну висину од најмање 10% основног капитала, или статутом одређени већи дио основног капитала.

19. КАПИТАЛ

Законске резерве користе се за покриће губитка, а ако прелазе износ од 10% основног капитала, или статутом одређеног већег дијела основног капитала, могу се користити и за повећање основног капитала.

Остале резерве из добити

Остале резерве из добити Фонд је формирао у складу са чланом 26. статута Фонда. Наиме, у складу са статутом, Фонд из остварене добити формира и статутарне резерве, а које износе 2,5% остварене добити, све док те резерве не достигну висину од најмање 5% основног капитала. Према статуту, статутарне резерве се могу користити за покриће губитка и за одржавање вриједности капитала у складу са законом.

20. ОБИЧНА ЗАРАДА ПО АКЦИЈИ

	Појединачни финансијски извјештаји		Финансијски извјештаји методом удјела	
	31. децембар 2021.	31. децембар 2020.	31. децембар 2021.	31. децембар 2020.
Добитак обрачунског периода	10.422.379	8.425.751	10.407.144	8.274.481
Просјечан пондерисани број издатих акција	278.608.989	278.608.988	278.608.989	278.608.988
Обична зарада по акцији	0,037	0,030	0,037	0,030

Обрачун зараде по акцији за 2021. и 2020. годину, урађен је на основу просјечног пондерисаног броја издатих акција у току периода.

21. ТРАНСАКЦИЈЕ СА ПОВЕЗАНИМ ПРАВНИМ ЛИЦИМА

У нормалним условима пословања, Фонд остварује трансакције са повезаним лицима. Стања на крају периода, која произилазе из трансакција са повезаним лицима, укључена у овим финансијским извјештајима су сљедећа:

	Појединачни финансијски извјештаји		Финансијски извјештаји методом удјела	
	2021.	2020.	2021.	2020.
БИЛАНС УСПЈЕХА				
РАСХОДИ				
а) Накнаде Друштву за управљање Фондом:				
- Друштво за управљање Пензијским резервним фондом Републике Српске а.д.. Бања Лука	918.113	869.509	918.113	869.509
Укупно расходи	918.113	869.509	918.113	869.509

21. ТРАНСАКЦИЈЕ СА ПОВЕЗАНИМ ПРАВНИМ ЛИЦИМА (наставка)

Сљедећа салда обавеза су произашла из трансакција обављених са повезаним лицима:

БИЛАНС СТАЊА	Појединачни финансијски извјештаји		Финансијски извјештаји методом удјела	
	31. децембар 2021.	31. децембар 2020.	31. децембар 2021.	31. децембар 2020.
ОБАВЕЗЕ				
б) Обавезе према Друштву по основу накнаде за управљање Фондом:				
- Друштво за управљање Пензијским резервним фондом Републике Српске а.д. Бања Лука	1.259.415	861.301	861.301	861.301
Укупно обавезе	1.259.415	861.301	861.301	861.301
Нето обавезе	1.259.415	861.301	1.259.415	861.301

22. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ

22.1 Управљање ризиком камата

Руководство Друштва разматра капитални ризик, на основама ублажавања ризика и увјерења да ће Фонд бити у могућности да одржи принцип сталности пословања, истовремено максимизирајући повећање профита власнику, преко оптимизације дуга и капитала. Обзиром да Фонд нема обавеза по основу кредита, структура капитала Фонда састоји се од готовине и готовинских еквивалената и капитала који се приписује власнику, а који укључује акцијски капитал, резерве, као и нераспоређену добит.

Лица која контролишу финансије на нивоу Фонда и Друштва испитују структуру капитала на годишњем нивоу. Не постоје никакви екстерно наметнути захтјеви у вези са структуром капитала који Фонд мора да испоштује.

23.1.1 Рацио укупне задужености према капиталу

Показатељи задужености Фонда са стањем на крају периода били су сљедећи:

	Појединачни финансијски извјештаји		Финансијски извјештаји методом удјела	
	31. децембар 2021.	31. децембар 2020.	31. децембар 2021.	31. децембар 2020.
Задуженост (а)	-	-	-	-
Готовина	-8.564.945	-7.787.574	-8.564.945	-7.787.574
Нето задуженост	-8.564.945	-7.787.574	-8.564.945	-7.787.574
Капитал (б)	269.504.220	238.794.726	269.859.539	238.189.827
<i>Рацио укупног дуговања према капиталу</i>	<i>није примјењиво</i>	<i>није примјењиво</i>	<i>није примјењиво</i>	<i>није примјењиво</i>

(а) Задуженост Фонда би требало да се односи на дугорочне и краткорочне финансијске обавезе (кредите), којих Фонд нема на дан 31. децембра 2021. године, и

(б) Капитал укључује акцијски капитал, резерве и нераспоређени добитак.

22. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ *(наставак)*

22.1 Управљање ризиком камата *(наставак)*

22.1.2 Категорије финансијских инструмената

Категорије финансијских инструмената су приказане у наредној табели:

	Појединачни финансијски извјештаји		Финансијски извјештаји методом удјела	
	31. децембар 2021.	31. децембар 2020.	31. децембар 2021.	31. децембар 2020.
Финансијска имовина				
Готовина и готовински еквиваленти	8.564.945	7.787.574	8.564.945	7.787.574
Финансијска имовина расположива за продају	259.604.475	229.640.740	259.959.794	229.035.841
Потраживања	2.628.480	2.271.729	2.628.480	2.271.729
	<u>270.797.900</u>	<u>239.700.043</u>	<u>271.153.219</u>	<u>239.095.144</u>
Финансијске обавезе	<u>1.293.680</u>	<u>905.317</u>	<u>1.293.680</u>	<u>905.317</u>

22.2 Циљеви управљања финансијским ризицима

У свом редовном пословању, Фонд је, у различитом обиму, изложен одређеним финансијским ризицима, и то: тржишном ризику (који обухвата ризик од промјене курса страних валута, ризик од промјене каматних стопа и ризик од промјене цијена), ризику ликвидности и кредитном ризику.

Управљање ризицима у Фонду је усмјерено на минимизирање потенцијалних негативних утицаја на финансијско стање и пословање Фонда у ситуацији непредвидивости финансијских тржишта. Управљање ризицима дефинисано је рачуноводственим политикама и другим интерним актима Фонда и Друштва.

Фонд не ступа у трансакције са изведеним финансијским инструментима (дериватима), као што су свопови каматних стопа или форварди.

(1) Тржишни ризик

а) Ризик од промјене курса страних валута

Валутни ризик представља вјероватноћу (неизвјесност) негативног утицаја промјене девизног курса на вриједност портфеља Фонда. С обзиром да је у току 2021. године Фонд почео инвестирати у иностране хартије на берзама на којима се тргује у EUR-има и америчким доларима, постоји одређени ризик од промјене курса страних валута приликом пословања у земљи и иностранству, мада он није значајан. Руководство Фонда врши анализу осјетљивости на промјене девизног курса стране валуте. Уколико би дошло до промјене девизног курса BAM-USD за 1%, то би изазвало промјену вриједности портфеља ПРЕФ-а за 120.085 BAM. Вар девизног курса EUR-USD уз вјероватноћу 95% износи 0,61%, односно 73.252 BAM.

(б) Ризик од промјене каматних стопа

Фонд је изложен разним ризицима који, кроз ефекте промјена висине тржишних каматних стопа, дјелују на његов финансијски положај и токове готовине. Обзиром да Фонд има одређену каматоносну имовину, приходи Фонда су у одређеној мјери зависни од промјене тржишних каматних стопа.

Анализа осјетљивости на промјене каматних стопа је одређена на основу изложености каматних стопа недеривативних инструмената на крају извјештајног периода.

22. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ (наставак)

22.2 Циљеви управљања финансијским ризицима (наставак)

(1) Тржишни ризик (наставак)

(б) Ризик од промјене каматних стопа (наставак)

Анализа осјетљивости промјена каматних стопа

У случају да је каматна стопа на краткорочне депозите на дан 31. децембра 2021. године била већа/мања за 10% на годишњем нивоу, уз остале непромијењене варијабле, нето добитак Фонда за пословну 2021. годину не би се мијењао, јер на дан 31. децембра 2021. године Фонд није имао депозита у 2021. години

(в) Ризик од промјене цијена капитала

У току године која се завршила на дан 31. децембра 2021. године, Фонд је изложен значајном ризику од промјена цијена дужничких хартија од вриједности обзиром да Фонд има значајна улагања класификована као финансијска средства расположива за продају.

Ризик од промјене цијене капитала је додатно увећан због нестабилности недовољно развијеног финансијског тржишта у Републици Српској.

Анализа осјетљивости промјена цијена капитала

Анализа осјетљивости на промјене цијена капитала је одређена на основу изложености ризику промјене фер вриједност финансијских средстава расположивих за продају на крају извјештајног периода. Уколико би се фер вриједност финансијских средстава расположивих за продају повећала/смањила за 1% на годишњем нивоу, имовина Фонда и ревалоризационе резерве би се повећале/смањиле за износ од 2.596.045 BAM, као резултат промјена у фер вриједности хартија од вриједности расположивих за продају.

(2) Ризик ликвидности

Управљање ликвидношћу је централизовано на нивоу Друштва за управљање Фондом. Друштво управља имовином и обавезама Фонда на начин који обезбјеђује да у сваком тренутку испуњава све своје обавезе.

Фонд тренутно располаже довољним износом високо ликвидних средстава (готовина и готовински еквиваленти, депозити код пословних банака) који омогућава да своје обавезе измирује у року доспијећа. Фонд не користи финансијске деривате.

Рочност доспијећа финансијских обавеза Фонда на дан 31. децембра 2021. и 2020. године:

Финансијске обавезе

	до 1 мјесец	1 - 3 мјесеца	3 - 12 мјесеци	1 - 20 година	Укупно
31. децембар 2021. године					
Без камата	1.293.680	-	-	-	1.293.680
Укупно	1.293.680	-	-	-	1.293.680
31. децембар 2020. године					
Без камата	905.317	-	-	-	905.317
Укупно	905.317	-	-	-	905.317

Преглед доспијећа финансијских обавеза је направљен на основу недисконтованих новчаних токова финансијских обавеза.

22. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ (наставак)

22.2 Циљеви управљања финансијским ризицима (наставак)

(3) Кредитни ризик

Кредитни ризик настаје код готовине и готовинских еквивалената, потраживања од правних лица и преузетих обавеза, и односи се на ризик да друга страна неће испунити своје уговорне обавезе према Фонду, што ће резултовати финансијским губитком Фонда. Кредитни ризик настаје код хартија од вриједности класификованих као расположиве за продају (обвезнице), потраживања, готовине и готовинских еквивалената, депозита у банкама и финансијским институцијама, као и преузетих обавеза.

Фонд је изложен кредитном ризику у одређеној мјери, и то искључиво кроз наплату доспјелих обавеза по основу купљених хартија од вриједности - обвезница. Кредитни ризик наведених финансијских инструмената је ограничен зато што су најзначајнији дужници Фонда јавне институције Републике Српске и локалне заједнице (општине) са добрим кредитном рејтингом, јер су у претходном периоду редовно исплаћивали доспјеле ануитете купцима својих инструмената (обвезница).

Обезбјеђење од кредитног ризика успостављено је предузимањем одређених превентивних мјера и активности на нивоу Фонда, а у складу са политикама инвестирања. У случају нпр. неблаговременог измиривања доспјелих обавеза издаваоца хартија од вриједности према Фонду, управа Друштва и Фонда предузима адекватне мјере у циљу заштите своје имовине. Фонд не посједује никаква средства обезбјеђења нити инструменте којима би покрио кредитне ризике који постоје по основу наведених финансијских средстава, и, сагласно томе, према управи Друштва и Фонда, надокнадиви износ финансијске имовине представља максималну изложеност кредитном ризику.

Фонд има значајну концентрацију кредитног ризика у вези са инвестицијама у хартије од вриједности (обвезнице), јер има значајан износ пласираних средстава код једног издаваоца хартија од вриједности (Република Српска, напомена 12).

Управљање обавезама према добављачима

Добављачи не зарачунавају затезну камату на доспјеле обавезе, при чему Фонд доспјеле обавезе према добављачима, сагласно политици управљања финансијским ризицима, измирује у уговореном року. Најзначајнији дио обавеза се односи на обавезе према Друштву, по основу накнаде за управљање Фондом.

23.1 Фер вриједност финансијских инструмената

Обрачун нето вриједности имовине Фонда, односно фер вриједности финансијских средстава, дефинисан је Уредбом о методологији за утврђивање нето вриједности имовине Акцијског фонда и Фонда за реституцију Републике Српске (напомена 3.5), чије одредбе у одређеним сегментима одступају од захтјева IAS 39 "Финансијски инструменти: Признавање и одмјеравање" (напомена 2.2).

Наредна табела представља анализу финансијских инструмената који су вредновани након почетног признавања по фер вриједности, груписаних у нивое од 1 до 3, у зависности од степена могућности процјене фер вриједности, а на основу Уредбе о методологији за утврђивање нето вриједности имовине Акцијског фонда и Фонда за реституцију Републике Српске.

23. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ (наставак)

22.3 Фер вриједност финансијских инструмената (наставак)

31. децембар 2021.	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Укупно
Финансијска средства:				
Финансијска имовина расположива за продају	200.185.668	31.279.079	28.495.047	259.959.794
<i>Укупно</i>	200.185.668	31.279.079	28.495.047	259.959.794

31. децембар 2020.

Финансијска средства:

Финансијска имовина расположива за продају	174.244.346	26.901.347	28.495.047	229.640.740
<i>Укупно</i>	174.244.346	26.901.347	28.495.047	227.640.740

Наведена табела укључује само финансијска средства, јер Фонд нема финансијских обавеза које су исказане након почетног признавања по фер вриједности. Није било преноса са првог на други ниво у датом периоду.

- Ниво 1 одмјеравања фер вриједности произлази из котиране тржишне вриједности (некориговане) на активним тржиштима за идентичну имовину и обавезе, а на основу извјештаја депозитара Фонда (Централни регистар хартија од вриједности РС) о фер вриједности улагања Фонда.
- Ниво 2 одмјеравања фер вриједности произлази из улазних параметара, различитих од котиране тржишне вриједности обухваћене Нивоом 1, а које су видљиве из средстава или обавеза, директно (на примјер, цијена) или индиректно (на примјер, проистекло из цијене).
- Ниво 3 одмјеравања фер вриједности произлази из техника процјењивања које укључују улазне параметре за финансијска средства или обавезе, а који представљају податке који се не могу наћи на тржишту (неистражени улазни параметри). Такође, Фонд је класификовао и своја Улагања у друге ХоВ (напомена 12) у ову категорију финансијских средстава, јер не постоје тржишни параметри за процјену вриједности наведених улагања, а вредновање фер вриједности је извршено на основу Уредбе о методологији за утврђивање нето вриједности имовине Акцијског фонда и Фонда за реституцију Републике Српске, и то по номиналној вриједности улагања Фонда у основном капиталу тих предузећа.

23. СУДСКИ СПОРОВИ

На дан 31. децембра 2021. године Фонд није имао судских спорова у којима је тужена страна, док процијењени судски спорови у којима је Фонд тужилац износе 2.409.370 BAM.

24. ПОРЕСКИ РИЗИЦИ

Република Српска и Босна и Херцеговина тренутно имају више закона који регулишу разне порезе уведене од стране надлежних органа. Порези који се плаћају укључују порез на додатну вриједност, порез на добитак и порезе на плате (социјалне порезе), заједно са другим порезима. Поред тога, закони којима се регулишу ови порези нису били примјењивани дуже вријеме за разлику од развијенијих тржишних привреда, док су прописи којима се врши имплементација ових закона често нејасни или не постоје. Сходно томе, у погледу питања везаних за пореске законе ограничен је број случајева који се могу користити као примјер. Често постоје разлике у мишљењу међу државним министарствима и организацијама везано за правну интерпретацију законских одредби што може довести до неизвјесности и сукоба интереса. Пореске пријаве, заједно са другим областима законског регулисања (на примјер, питања царина и девизне контроле) су предмет прегледа и контрола од више овлашћених органа којима је законом омогућено прописивање јако строгих казни и затезних камата.

Тумачење пореских закона од стране пореских власти у односу на трансакције и активности Фонда могу се разликовати од тумачења руководства. Као резултат изнијетог, трансакције могу бити оспорене од стране пореских власти и Фонда може бити одређен додатни износ пореза, казни и камата. У складу са Законом о Пореској управи Републике Српске, период застарјелости пореске обавезе је пет година. То практично значи да пореске власти имају права да одреде плаћање неизмиренних обавеза у року од пет година од тренутка када је обавеза настала. Ове чињенице утичу да порески ризик у Републици Српској и Босни и Херцеговини буде значајнији од оног у земљама са развијенијим пореским системом.

25. ДОГАЂАЈИ НАКОН ДАНА БИЛАНСА

Дана 1.1.2022. године ступио је на снагу нови Правилник о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за инвестиционе фондове ("Службени гласник РС", број 113/21 од 15. децембра 2021. године) и Правилник о садржини и форми финансијских извјештаја за инвестиционе фондове ("Службени гласник РС", број 116/21 од 24. децембра 2021. године) и обавезан је да се примјењује. На основу наведеног, те у складу са стандардом МСФИ 9 – Финансијски инструменти, руководство је у јануару 2022. године одредило почетну класификацију имовине која је претходно била класификована „расположиво за продају“. Од 01.01.2022. године, наведена имовина се сврстава у двије категорије: финансијска средства по фер вриједности кроз остали укупни резултат и финансијска средства по фер вриједности кроз биланс успјеха.

У складу са наведеним, код финансијских средстава по фер вриједности кроз биланс успјеха, на дан 01.01.2022. године, укупно је укинута 2.901.822,58 КМ ревалоризационих резерви у корист рачуна 550 – Нераспоређени добитак претходних година, те износ од 240.226,04 КМ ревалоризационих резерви у корист рачуна 560 – Акумулирани, непокривени губитак ранијих година.

У вријеме припремања финансијских извјештаја траје сукоб између Украјине и Русије. С тим у вези, између осталог, дошло је до непредвиђеног раста тржишних цијена сировина, горива, енергије, те повећане волатилности девизних тецајева те је тешко процијенити даљни развој тржишних цијена и кључних макроекономских показатеља. Управа континуирано прати и анализира ситуацију и њезине потенцијалне утјецаје на пословање Друштва, укључујући потенцијалне утјецаје на неограниченост пословања. На темељу тренутно доступних информација, сматрамо да нема значајног утјецаја наведеног сукоба на финансијске извјештаје за текућу годину и нема неизвјесности о неограничености пословања Друштва.

Поред наведеног, руководство предвиђа да ће доћи и до измјене домаћих прописа везаних за вредновање имовине Фонда, који могу имати материјално значајан утицај на вредновање имовине и резултате Фонда.

26. ДЕВИЗНИ КУРСЕВИ

Средњи курсеви за девизе, утврђени на међубанкарском тржишту девиза, примијењени за прерачун девизних позиција биланса стања у ВАМ, за поједине главне валуте су били сљедећи:

	Конвертибилних марака	
	31. децембар	31. децембар
	2021.	2020.
ЕУР	1,9558	1,9558
Амерички долар (УСД)	1,7256	1,5925

ПРИЛОЗИ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

ПРИЛОЗИ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

За годину која се завршила 31. децембра 2021. године (у ВАМ)

У складу са чланом 175. Закона о инвестиционим фондовима ("Службени гласник РС", број 92/06, 82/15 и 94/19) Фонд је у обавези да, поред већ објелодањених информација у финансијским извјештајима, објелодани и слједеће информације:

- Фонд је извршио обрачун укупног износа свих трошкова који се књиже на терет Фонда а који се исказују као показатељ укупних трошкова. Наведени показатељ за обрачунски период 2021. износио је 0.53%.

$$\text{Укупни расходи умањени за накнаде Комисије за ХоВ} \times 100 = \frac{1,310,494}{247.043.716} = 0,53\%$$

Просјечна годишње нето вриједност имовине 247.043.716

- У доле наведеној табели, а у складу са чланом 175. став 1, тачка г. дат је приказ берзанских посредника у трговини хартијама од вриједности путем којег је Фонд обавио више од 10% својих трансакција у периоду од 01. јануара до 31. децембра 2021. године уз навођење:
 - а) укупне вриједности свих трансакција обављених путем појединог берзанског посредника, исказане као проценат укупне вриједности свих трансакција Фонда у тој години;
 - б) провизије плаћене берзанском посреднику, исказане као проценат укупне вриједности трансакција обављених посредством тог берзанског посредника.

Назив берзанског посредника	Вриједност трансакције	Учешће у укупној вриједности трансакција	Износ провизије	Учешће провизије у вриједности трансакција (у %)
Raiffeisen capital broker	774.580	2,21%	2.682	0,35
Advantis Broker	2.306.045	6,57%	5.886	0,26
Eurobroker	52.570	0,15%	195	0,37
Monet Broker	6.705.790	19,10%	14.090	0,21
Broker Nova	2.601.407	7,41%	9.625	0,37
Raiffeisen bank BH (иностране ХОВ)	22.665.682	64,56%	30.388	0,13
Укупно	35.106.075	100%	62.866	0,18

- **Преглед највише и најниже цијене по акцији у предходне три године**

Са акцијама ПРЕФ-а се не тргује, јер је основан као затворено акционарско друштво, у складу са Законом.

ПРИЛОЗИ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

За годину која се завршила 31. децембра 2021. године (у ВАРМ)

- **Преглед највише и најниже вриједности имовине фонда и цијене по акцији за исти обрачунски период у протекле три године:**

Година/Период	Највиша вриједност имовине	Цијена по акцији или удјелу	Најнижа вриједност имовине	Цијена по акцији или удјелу
2021.	269,504,220	0,97	235,129,298	0,84
2020.	239,700,043	0,86	232,235,988	0,83
2019.	241,211,002	0,86	225,578,066	0,81

- **Укупна нето вриједност имовине из портфеља Фонда на крају сваке пословне године у протекле три календарске године:**

Година/Период	Нето вриједност имовине
2021.	269.504.220
2020.	238.794.726
2019.	232.776.839

- **Нето вриједност имовине по удјелу или акцији на крају сваке пословне године у протекле три календарске године:**

Година/Период	Нето вриједност имовине по удјелу или акцији
2021.	0,97
2020.	0,86
2019.	0,84

- **Показатељ укупних трошкова на крају сваке пословне године у протекле три календарске године:**

Година/Период	Показатељ укупних трошкова у %
2021.	0,53%
2020.	0,48%
2019.	0,46%

ПРИЛОЗИ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

За годину која се завршила 31. децембра 2021. године (у ВАН)

- Показатељ расподјеле прихода односно добити исплаћене по акцији

Година/Период	Исплаћена добит по акцији
2021.	0,02
2020.	0,02
2019.	0,02